

דו"ח הביקורת השנתי למועצה המקומית כאוכב לשנת 2021

מבקר המועצה: עו"ד טארק סאלח

מסמך זה כולל ממצאי ביקורת שערך מבקר המועצה. לפי צו המועצות המקומיות (סעיף 145 ו) אסור לפרסם את המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע, להגשתו למועצה

תוכן עניינים

מס'	הנושא המבוקר	עמוד
.1	נגישות המבנים והמקומות הציבוריים	3-27
.2	מעקב אחר תיקון ליקויים 2015-2019	28-45
.3	חובות עובדים בגין ארנונה	46-51
.4	הרקע החוקי של הביקורת	52-55

דו"ח ביקורת

מס' 01/2021 בנושא:

נגישות מבני הציבור והמקומות הציבוריים

תקציר

1.1 בשנת 1998 חוקק חוק בכנסת, חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות- התשנ"ח, ובפרט תיקון מס 2 אשר השית על הרשויות המקומיות את החובה והאחריות להנגשת מבני ציבור. מטרת החוק הינה להגן על כבודו וחירותו של אדם בעל המוגבלות, לעגן את זכותו להשתתפות שוויונית ופעילה בחברה בכל תחומי החיים וכן לתת מענה הולם לצרכיו המיוחדים באופן שיאפשר לו לחיות את חייו בעצמאות מרבית, בפרטיות ובכבוד, תוך מיצוי מלוא יכולתו.

1.2 הביקורת התבצעה במטרה לשפר את נושא השוויון במתן שירותים ציבוריים ברחבי המועצה לבעלי מוגבלויות שונות.

1.3 הביקורת החליטה להכניס את נושא הנגישות לתוכנית הביקורת לשנת 2020, לצד חשיבות הנושא ברמה העקרונית, גם לאור ריבוי הפניות והתביעות המשפטיות שהוגשו בשנים האחרונות נגד המועצה ע"י עמותות וגופים הפועלים בתחום ההגנה על זכויות אנשים עם מוגבלות. ראוי לציין, כי בחלק מתביעות משפטיות אלה, ובמסגרת הסכמי פשרה שהגיעה אליהם המועצה עם התובעים, חויבה המועצה לשלם שכ"ט + הוצאות משפטיות לתובעים ובאי כוחם.

1.4 הביקורת נועדה לאתר ולהצביע על חסרים וליקויים בנושא, ולהמליץ על דרכי תיקון על-מנת שהמועצה תממש את מחויבותה לרווחת תושביה עם המוגבלויות השונות.

להלן עיקר הממצאים**2. מינוי רכז נגישות**

2.1 במעוצה המקומית כאוכב אבו אל-היג'א מונה מר עלי אבו סאלח לשמש כרכז נגישות. לביקורת לא הוצג כתב מינוי – על המועצה למסור כתב מינוי רשמי למהנדס המועצה עם פירוט הגדרת התפקיד וחובותיו.

3. חניית נכים

3.1 הביקורת מעירה כי יש להוסיף חניית נכים בסמוך לבית הספר היסודי, על מנת לעמוד בתקן כמפורט בגוף הדוח.

3.2 בנוסף, בקרבת מרכז התרבות והספרייה בכניסה מול כניסת בית הספר היסודי אין כלל מקומות חנייה המיועדות לנכים.

3.3 חשוב לציין, יש לחדש סימון מקומות חניה נגישים ברחבי הכפר.

4. תקציב

- 4.1 גודל התקציב משפיע בהכרח על היקף הפעילות – נמצא כי אין תקציב לפעולות מערך הנגישות.
- 4.2 הביקורת ממליצה לשריין תקצוב ייעודי לפעולות בהיקף שיאפשר את הפעילות בתחום זה.
- 4.3 כמו כן, רכז הנגישות חייב להגיש תכנית עבודה מקושרת תקציב להנהלת המועצה. תוכנית זו תחייב את המועצה בתוכנית ביצוע.

5. הנגשת תשתיות וסביבה

- 5.1 הביקורת מצאה כי כל הרחובות שעלו במדגם עומדים בקריטריונים של רחוב נגיש.
- 5.2 חשוב לציין, לעיתים ישנו חוסר בספסלים וריהוט גן ברחובות מאחר וישנה התנגדות מצד האוכלוסייה שמתגוררת בסמיכות לריהוט גן המבקשת להסירו, עקב מפגעי רעש.

6. שילוט

- 6.1 לא נמצא שילוט הכוונה, שלטי הכוונה במבנה וסימול קומה לשני המסגדים ולפארק הזיתים בכפר.

7. שירותי נכים

- 7.1 בבדיקת 19 מבני ציבורי עולה כי 16 מהמבנים שנבדקו הונגשו מבחינת שירותי הנכים ועומדים בתקן. עם זאת בשני המסגדים, בבית הקשיש ובטיפת חלב לא נמצאו שירותי נכים.

8. הנגשת תחנות אוטובוס

- 8.1 הביקורת בדקה 7 תחנות אוטובוסים ברחבי הכפר.
- 8.2 מבדיקת הביקורת עולה כי בכל תחנות האוטובוסים לא נמצא סימון של מקום חניה לאוטובוס על מנת להעלות נכים.
- 8.3 נמצא כי בתחנת אוטובוס אחת לא קיימת "עמדת תחנה", אלא קיים עמוד בלבד (רחוב ירושלים).

9. נגישות מוסדות חינוך

- 9.1 הביקורת בדקה את כל בתי ספר והגנים בכפר.
- 9.2 מבדיקת הביקורת עולה כי בכל מוסדות החינוך אין מעלית לקומות העליונות.
- 9.3 נמצא כי בבית הספר היסודי הכניסה הראשית אינה מונגשת לאנשים עם מוגבלות, ניתן לציין שיש כניסה למגרש בית הספר משם יש אפשרות להיכנס לבית הספר.
- 9.4 הביקורת ממליצה להכין תוכנית מקושרת תקציב על מנת לגשר על הפער.

9.5 בבית הספר אין רשימה של הורים בעלי מוגבלות פיזית. הביקורת ממליצה שבבתי הספר תהיה רשימה על מנת לשתף את ההורים בפעילות בבית הספר (ימי הורים, פעילויות חברתיות...).

10. מתן רישיון לעסק

10.1 הביקורת ממליצה ליידע לאלתר את בעלי העסקים, היזמים ומתכננים שכדאי לקחת בחשבון את הדרישות החדשות, לתכנן ולבצע על פיהן ובהתאם לתקן הישראלי 1918.
10.2 כמו כן, הביקורת ממליצה לנציגי הרשות בוועדה המקומית לקדם את המודעות לתחום הנגישות בעסקים חדשים בעת קבלת האישור מהוועדה.

11. נגישות אתר אינטרנט

11.1 בבדיקתנו נמצא כי האתר הינו נגיש וניתן לשלוט בגודל הגופן באתר, והאתר מאפשר גישה נוחה לתכנים ע"י בעלי מוגבלות ראייה.

12. הגברת הידע והמודעות לנושא הנגישות

12.1 בבדיקתנו נמצא כי המעוצה לא יידעה את עובדיה באופן מסודר בדבר מתן שירות לאנשים עם מוגבלויות ולא ערכה הדרכות, לומדות וימי השתלמות בכדי להכשיר את העובדים בנושא מתן שירות כנדרש.

13. כניסה למבנה

13.1 הביקורת מצאה כי הגישה למבנים נגישה אך במרכז תרבות וספרייה אדם עם כיסא גלגלים לא יכול ליהנות מהשירותים מאחר ומדובר במבנה דו-קומתי.
13.2 בבדיקתנו נמצא כי בכל הכניסות והצדדים למבני הציבור יש תאורה.
13.3 הביקורת מעירה שיש להציב במבני הציבור אינטרקום מחובר למוקד מאויש, בדומה למה שקיים במבנה המועצה.

14. תוכנית אב רב שנתית

14.1 הביקורת מעירה כי המועצה המקומית כאוכב אבו אל-היג'א לא ערכה תוכנית אב רב שלבית לניהול מערך ההנגשה המציגה את פריסת פעולות הרשות לאורך השנים בכדי לעמוד ביעדים שנקבעו כפי שמפורט בגוף הדו"ח, ואף טרם ביצעה סקר נגישות מלא כדי למפות את הפערים, ולכן אין לה ריכוז של כלל הפערים לעניין הנגישות ו/או לפעולות שעליה לבצע בנושא.

הדו"ח המפורט**1. רקע כללי:**

- 1.1 בחברה אנו חיים, אדם באשר הוא אדם מגיעה לו הזכות לכבוד וכן האפשרות לנהל אורח חיים סביר. קיימת אוכלוסייה בחברה בעלת מוגבלויות: פיזיות, נפשיות ושכליות אשר לעיתים פוגעות בניהול אורח החיים שלהם.
- 1.2 שירותים לאנשים עם מוגבלות הם חלק בלתי נפרד מכלל מערך השירותים הציבוריים. ולכן חייבים לבחון תשתית ושירותים קיימים מנקודת המבט של אנשים עם מגבלות ובשיתוף איתם.
- 1.3 בשנת 1998 חוקק חוק בכנסת, חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות- התשנ"ח ובפרט תיקון מס 2, אשר השית על העירייה את החובה והאחריות להנגשת מבני ציבור. מטרת החוק הינה להגן על כבודו וחירותו של אדם בעל המוגבלות, לעגן את זכותו להשתתפות שוויונית ופעילה בחברה בכל תחומי החיים וכן לתת מענה הולם לצרכיו המיוחדים באופן שיאפשר לו לחיות את חייו בעצמאות מרבית, בפרטיות ובכבוד, תוך מיצוי מלוא יכולתו.
- 1.4 הדבר בא לידי ביטוי בתנופת ההנגשה הפיזית של צירי תנועה ומבני ציבור בעיר, בסימון חניות נכים ציבוריות ופרטיות על פי התקן. כמו כן, על ידי ארגון הדרכות בנושא נגישות לעובדי המועצה ומנהלי מחלקות המעוצה בנושא נגישות.

1.5 מהי נגישות?

נגישות מוגדרת בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח 1998 כ- "אפשרות הגעה למקום, תנועה והתמצאות בו, שימוש והנאה משירות, קבלת מידע הניתן או המופק במסגרת מקום או שירות או בקשר אליהם, שימוש במתקניהם והשתתפות בתכניות ובפעילויות המתקיימות בהם, והכול באופן שוויוני, מכובד, עצמאי ובטיחות".

1.6 ניתן לחלק את נושא הנגישות למספר מרכיבים:

- נגישות הסביבה הבנויה והתחבורה, המתייחסת לאפשרות של כל אדם להגיע פיזית למקום אליו הוא צריך להגיע, להסתובב בו, להתמצא ע"ב שלטים.
- נגישות המידע והתקשורת, צינורות קבלת והעברת המידע הן בתקשורת מדוברת והן באינטרנט. למשל גודל הגופן, מערך הצבעים באתר אינטרנט והיכולת לנווט בו, עוצמת הקול ומהירות הקול.
- נגישות השירות, אפשרות השימוש וההנאה משירות. החוק מתייחס לזכותו של כל אדם לקבל שירות שמאפשר לנו להשתמש בו כמו כל אדם אחר, ובאותו מקום. אדם בעל מוגבלות אינו אמור להרגיש שמתייחסים אליו כאל שונה. השירות צריך

להיות מוענק מבלי שהלקוח בעל המוגבלות ירגיש פגיעה בכבודו; מתן אמצעי עזר כנדרש; אפשרות השתתפות בפעילות, קניית מוצר, שימוש במתקנים. קבלת מידע נדרש, באופן המותאם למוגבלות.

2. רקע ייחודי:

- בתחומה של המועצה המקומית כאוכב אבו אל-היגא ישנם 4 גני ילדים, 1 בית ספר יסודי, 1 בית ספר מקיף. כמו כן, מבנה התפתחות הילד, 2 מסגדים, בית הקשיש, 2 אולמות ספורט, 2 מגרשים שכונתיים, 2 פארקים ציבוריים, בניין מעון יום חדש בשלבי גמר ובניין קופת חולים.
- המועצה המקומית כאוכב אבו-אלהיגא מקצה מקומות חנייה אישיים לנכים ברחבי הכפר בהתאם לחוק חנייה לנכים, התשנ"ד – 1993.
- בין השנים 2015-2018 הקציבה המועצה תבר"ים להנגשת מבני ציבור בהשתתפות משרד הפנים בסכום כולל של 839,366 ש"ח: תקציבים אלה הוצאו על הנגשת בנין המועצה (264034 ₪), הנגשת מדרכות וכבישים (430955), הנגשת מגרש כדורגל (59697 ש"ח), הנגשת בית הקשיש (27342 ₪), הנגשת אולם ספורט ומתקני ספורט (57338 ₪).
- הקצאת מקום חנייה אישי לנכה משמעותה הענקת זכות לרכבו של הנכה לחנות במקום החנייה המוקצה לרכבו בכול שעות היממה, ומנגד, שוללת מהציבור הרחב את הזכות לחנייה חופשית של רכבם במקום.
- על אף התקציבים הנ"ל שהושקעו בהנגשת מבני הציבור, המועצה טרם עמדה בחובתה להנגשת כל המבנים הציבוריים באופן מלא.
- רכז הנגישות הוא מהנדס המועצה, מצב שיכול להביא לחסכון בעלויות יועצים חיצוניים.
- לא קיימים נהלי עבודה להסדרת תהליכי עבודה של העובדים גם מול גורמים חיצוניים.
- המועצה לא מדווחת למשרד החינוך בכל הנוגע להנגשות במוסדות משרד החינוך.
- המועצה טרם עשתה תוכנית נגישות אב-שנתית.
- נכון לדצמבר 2019 התבצעו מספר פעולות להנגשת הכפר בהם:
  - הקמת מעלית במבנה המועצה.
  - הנגשת אתר האינטרנט של המועצה.
  - הקמת שתי חנויות נכים למבנה המועצה.
  - הקמת חניון בבית הקשיש.
  - הקמת שתי חנויות במרכז התרבות.
  - הנגשת מבנה בית הקשיש.
  - הנגשת מדרכות וכבישים פנימיים.

- במסגרת קידום הנגישות בקבלת השונה חשוב לציין כי זו הפעם הראשונה שמתבצעת ביקורת בנושא הנגישות בכפר.
- לאור חשיבותו של הנושא, הן מפאת רגישותו בבחינת היותו מסייע לאוכלוסיית הנכים והן מפאת החשיבות של סדר וארגון בתחום זה, החליטה הביקורת לערוך ביקורת על הנושא.
- הביקורת החליטה להכניס את נושא הנגישות לתוכנית הביקורת לשנת 2020, לצד חשיבות הנושא ברמה העקרונית כאמור לעיל, גם לאור ריבוי הפניות והתביעות המשפטיות שהוגשו בשנים האחרונות נגד המועצה ע"י עמותות וגופים הפועלים בתחום ההגנה על זכויות אנשים עם מוגבלות. ראוי לציין, כי בחלק מתביעות משפטיות אלה, ובמסגרת הסכמי פשרה שהגיעה אליהם המועצה עם התובעים, חויבה המועצה לשלם שכ"ט + הוצאות משפטיות לתובעים ובאי כוחם.

3. הגדרות:

קיימים מספר מוגבלויות עיקריות על פי החוק:

- 3.1 מוגבלות פיסית - נכים עם כיסא גלגלי או קביים. המתקשים בתנועה בסביבה. כמו כן צורות נוספות של מוגבלות פיסית קשורות לטווח התנועה של הידיים והרגליים.
- 3.2 מוגבלות חושית – למשל כבדי שמיעה או חירשים, עיוורים. יש אנשים שנולדו עם מוגבלויות אלו ויש שהדבר מתפתח אצלם, או שנוצר בעקבות תאונה. כמו כן קיימות מוגבלויות חושיות נוספות.
- 3.3 מוגבלות קוגניטיבית, לרבות שכלית. למשל פיגור שכלי קל, בעלי איי קיו 85-90, פחות מהממוצע באוכלוסייה. רבים מהם יכולים לתפקד בחיים, לעבוד, ללמוד ולהתחתן, אך יש להם מוגבלות מסוימת, לדוגמא התמודדות עם מסמכים מורכבים, התמצאות במרחב התמודדות עם מצבי לחץ. תחת סוג מוגבלות זו נכנסות גם מוגבלות נפשית ומוגבלות בתקשורת.
- 3.4 מוגבלות נפשית.
- 3.5 מוגבלות בתקשורת בין-אישית.

4. מטרת הביקורת:

- 4.1 מטרת הביקורת שנערכה בחודשיים דצמבר 2020 - יוני 2021 הייתה להגביר את חשיבות נושא הנגישות.
- 4.2 כמו כן, מטרת הביקורת הינה בדיקת ובחינת אופן הטיפול והפעילות של גורמי הרשות בנושא הנגישות. הצבעה על ליקויים במידה וקיימים והמלצה על דרכים לפתרון מתוך כוונה לשפר את המצב הקיים ולמנוע הישנותם של מקרים דומים.

- 4.3. איתור חריגות מחוקים, הוראות ונהלי עבודה.
- 4.4. איתור ליקויים מערכתיים (כגון: חוסר או ליקוי בנהלים, ליקויי תוכנה).
- 4.5. הביקורת מתכוונת לבדוק את נושא מערך הנגישות בכפר כאוכב אבו אל-היג'א, לרבות הנושאים הבאים: רחובות, מבנה המועצה, מוסדות חינוך, תחנות אוטובוסים, תכנית הדרכה, תכנית אב, תקציב.

5. היקף הביקורת:

- 5.1. הביקורת בוצעה בהשתתפות שתי סטודנטיות ממכללת עמק יזרעאל בחוג מדעי המדינה בהתמחות ביקורת פנימית וציבורית, גב' עדן בשתאוי וגב' עדן דיאבאת סטז'ריות.
- 5.2. בדיקת כל הפרוטוקולים בנושא הנגישות לשנית 2020-2021.
- 5.3. התקיימה שיחת פתיחת בתאריך 21.11.20 בהשתתפות מר עלי אבו סאלח מהנדס המועצה ורכז הנגישות בה.
- 5.4. הביקורת הסתמכה על הוראות החוק, תקנון, הוראות ונהלים.
- 5.5. הביקורת ערכה סיורים ברחבי היישוב בתאריכים 21.3.21, 25.4.21.
- 5.6. לצורך ביצוע המטלה, הביקורת קיבלה נתונים:
- משיחות עם מהנדס הרשות.
  - משיחות עם גזברות הרשות.
  - בנוסף, הביקורת הוציאה וניתחה נתונים שונים מתוך המערכת הממוחשבת.
- 5.7. עזרים לביצוע הביקורת:
- דו"ח כספי של המועצה ובכלל זה תקציב שמוקצה לנגישות.
  - דוחות עתירות ממחלקה המשפטים.
  - שאלון אשר נענה ע"י מר עלי אבו סאלח מהנדס המועצה ורכז הנגישות.
  - דוחות מרשויות אחרות.

6. המסגרת הנורמטיבית:

- 6.1. חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח 1998.
- 6.2. חוק חניה לנכים, תיקון מספר 7, התשנ"ד 1993.
- 6.3. חוק הרשויות המקומיות (סידורים לנכים), התשמ"ח 1998.
- 6.4. תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (עדיפות במקומות חניה במקום העבודה), התשס"ב – 2001.
- 6.5. תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (הסדרת נגישות לשירותי תחבורה ציבורית), התשס"ג – 2003.

- 6.6 תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (מורשים לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה), התשס"ו – 2007.
- 6.7 תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (מורשים לנגישות השירות), התשס"ז – 2007.
- 6.8 תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות במוסד חינוך קיים), התשע"א – 2011.
- 6.9 תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקום ציבורי שהוא בניין קיים), התשע"ב – 2011.
- 6.10 תקן הבנייה הנגישה בישראל.
- 6.11 בג"ץ שחר בוצר נגד המועצה המקומית (מכבים-רעות).

להלן ממצאי הביקורת:

1. כללי

1.1 המועצה המקומית היא גוף ציבורי כהגדרתו בסעיף 5 לחוק הנגישות. לאור כך, חלים עליה הכללים המפורטים בחוק הנגישות ובתקנותיו ככל שהן רלוונטיות לרשויות מקומיות, בין היתר: מינוי רכז נגישות, ביצוע הוראות החוק בנושא הנגישות, הדרכות לעובדים וכד'.

2. מינוי רכז נגישות

2.1 בהתאם לסעיף 19 (מב) לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח 1998.

19" מב. (א) מי שאחראי לאספקת שירות ציבורי כהגדרתו בסמן ד', המעסיק 25

עובדים לפחות ימנה מקרב עובדיו אדם הבקיא, ככל הניתן, בתחום הנגישות

לאנשים עם מוגבלות וככל האפשר הוא יהיה אדם עם מוגבלות (בסעיף זה - רכז

נגישות).

(ב) רכז נגישות-

(1) ימסור מידע לציבור על אודות נגישותו של השירות הציבורי או המקום

שבו הוא ניתן;

(2) ייתן ייעוץ והדרכה בדבר חובותיו של השירות הציבורי, לפי פרק זה .

2.2 במועצה המקומית כאוכב מונה מהנדס המועצה, מר עלי אבו סאלח כרכז נגישות. את כתב המינוי קיבל מר עלי אבו סאלח ממנכ"ל המועצה. לא הוצג כתב מינוי בכתב לבקשת הביקורת.

3. חניות נכים

3.1 בהתאם לקווים המנחים בתקן הישראלי 1918 ובהתאם לסעיף 8.22, חלק ח' לתקנות התכנון והבנייה, תש"ל 1970 שעיקרו מקומות חנייה לאנשים עם מוגבלות, נקבע כדלקמן:

- "במגרש חנייה של בניין ציבורי יוקצבו לפחות 5% ממספר מקומות החנייה הקיימים לכלי רכב של נכים או כלי רכב המובילים נכים ויתמלאו לגביהם התנאים הבאים:
1. רחבו המינימלי של מקום החנייה המיוחד לנכה יהיה 3.00 מטרים.
  2. מקומות החנייה האמורים צריכים להימצא במרחק הקרוב ככל האפשר לדלת הכניסה לבניין הציבורי האמור"

מבנה	מספר חניות	מספר נכים	סימון חניון בתמרור ג/43 עם סמל נכים	סימון מעטפה ובתוכה ריבוע עם סמל נכים	גודל חניית הנכה	קירבה לכניסה למבנה
בניין המועצה	20	2	תקין	תקין	תקין	תקין
בניין קופת חולים (כללית)+ טיפת חלב	5	1	-	-	-	-
בית הספר היסודי	10	0	-	-	-	-
בית הספר מקיף	25	2	תקין	תקין	תקין	תקין
מסגד אלהג'רה	10	2	תקין	תקין	תקין	תקין
מסגד הישן	10	0	-	-	-	-
בית הקשיש	10	1	תקין	תקין	תקין	תקין

תקין	תקין	תקין	תקין	2	50	מרכז תרבות וספרייה
תקין	תקין	תקין	תקין	2	20	אולם הספורט ליד ב"ס מקיף
תקין	תקין	תקין	תקין	2	15	אולם ספורט חדש
תקין	תקין	תקין	תקין	4	15	מגרש כדורגל
תקין	תקין	תקין	תקין	4	30	פארק ציבור דרומית
תקין	תקין	תקין	תקין	1	4	פארק ציבור הזיתים
תקין	תקין	תקין	תקין	1	10	בניין מעון
תקין	תקין	תקין	תקין	1	10	גן ילדים
תקין	תקין	תקין	תקין	1	10	גן ילדים 2
תקין	תקין	תקין	תקין	1	10	גן ילדים אלאזהאר
תקין	תקין	תקין	תקין	1	10	גן ילדים העין
תקין	תקין	תקין	תקין	1	10	גן שפתי
תקין	תקין	תקין	תקין	1	5	גן האוטיזם

3.2 5 חניות כולל חניית נכים אחת משרתות את מבקרי מרכז קופת חולים וטיפת חלב, וזה מעט מאוד ופחות מהתקן.

3.3 הביקורת מעירה כי יש להוסיף חניות נכים בסמוך לבית ספר יסודי, על מנת לעמוד בתקן האמור לעיל.

3.4 בנוסף, בקרבת מרכז התרבות והספרייה בכניסה מול בית ספר יסודי אין כלל מקומות חנייה ובפרט חניות המיועדות לנכים.

3.5 חשוב לחדש את סימון מקומות חניה נגישים ברחבי הכפר.

4. תקציב

4.1 על מנת ליישם ולהצליח להטמיע מערך הנגשה במועצה, נדרשת הקצאת תקציב ומשאבים ליישום הוראות החוק. על המועצה להקצות תקציבים ייעודיים

ממקורותיה העצמיים ולייעד את הכספים במסגרת תקציב הרשות המקומית לפרויקטים בתחום הנגישות.

- 4.2. מנתונים שקיבלנו מגזבר המועצה, עולה כי בשלוש השנים האחרונות נעשו פעולות רבות בתחום ההנגשה כגון: הנגשת בניין המעוצה, הנגשת מגרש כדורגל ומתקני ספורט, הנגשת בניין בית הקשיש, הנגשת מדרכות וכבישים פנימיים. כל זאת בוצע ע"י הקצבה ייעודית ממשרד הפנים תוך השתתפות מתקציב המועצה. סה"כ תקציבים שהוקצו לנגישות בין השנים 2015-2018 הוא 871,274 ₪.
- 4.3. גודל התקציב משפיע בהכרח על היקף הפעילות. מבדיקתנו עולה כי, לא נמצא תקציב לפעולות מערך הנגישות.
- 4.4. הביקורת ממליצה לשריין תקצוב ייעודי לפעולות בהיקף שיאפשר את הפעילות בתחום זה.
- 4.5. כמו כן, רכז הנגישות חייב להגיש תכנית עבודה מקושרת תקציב להנהלת המועצה. תוכנית זו תחייב את המועצה בתוכנית ביצוע.

5. הנגשת תשתיות וסביבה

- 5.1. מסלול פנוי במדרכה - צריך להיות ברוחב של 130 ס"מ ושיפועו יהיה עד 5%, היות ומדובר בכפר קיימת ופעילה, מאפשר החוק רוחב מעבר של 80 ס"מ באופן נקודתי.
- 5.2. הנמכת מדרכה - התקן והחוק דורשים הנמכת מדרכה בכל מעבר חציה. ברוחב מינמלי של 150 ס"מ, אבן השפה בהנמכת המדרכה תהייה קטומה בשיפוע 5% לפחות, נטוי כלפי הכביש (גובה 2 ס"מ ורוחב 4 ס"מ). כמו כן, נדרש משטח התראה מישושי ברוחב ההנמכה ובעומק 60 ס"מ לפחות שיחל מיד לאחר אבן השפה. במרכז משטח ההתראה המישושי בהנמכת המדרכה יותקן פס מוביל ניצב למשטח ההתראה עד לקצה הנגדי של המדרכה.
- 5.3. ריהוט רחוב - ריהוט הרחוב, כגון ספסלים, יוצבו בשולי המדרכה ולא יצרו את המסלול הפנוי, בנוסף הספסלים יעמדו בתקן הישראלי לנגישות.
- 5.4. להלן המקומות שנבדקו להנגשת תשתיות וסביבה:

שם הרחוב	מסלול פנוי	הנמכת מדרכה	ריהוט רחוב
רחוב ירושלים	כן	כן	אין
רחוב חיפה	כן	כן	אין
רחוב הכורום	כן	כן	אין
רחוב גראנת שרף	כן	כן	אין
רחוב אבן סינא	כן	כן	אין
רחוב הבירוני	כן	כן	אין
אל-הגירה	כן	כן	אין

5.5. הביקורת מצאה כי כל הרחובות שעלו במדגם עומדים בקריטריונים של רחוב נגיש.

5.6. לדברי רכז הנגישות, לעיתים ישנו חוסר בספסלים וריהוט גן ברחובות מאחר וישנה התנגדות מצד האוכלוסייה שמתגוררת בסמיכות לריהוט גן המבקשת להסירו, עקב מפגעי רעש.

6. שילוט

בהתאם לקווים מנחים בתקן ישראלי 1981 חלק 4:

"בחזית הגישה אל כל מבנה יותקן שלט עם שם המבנה ומספרו.

לאורך כל ציר הגישה למבנים יוצבו שלטי הכוונה גדולים, ברורים ואחידים, מרכז השלט בגובה 150 ס"מ.

שילוט המידע והכוונה במבנים יהיה אחיד, בפונט פשוט וברור שגודלו לא יפחת מ- 25 ס"מ.

מול פתח המעלית ומול המדרגות יהיה סימול הקומה בספרה שגודלה לפחות 30 ס"מ.

יהיה שילוט והכוונה ברור מכל מקום בבניין אל היציאה, אגף מנהל ומשרדים, שירותים מדרגות ומעלית".

<u>שם המבנה</u>	<u>האם קיימים שלטי כוונה?</u>	<u>שילוט הכוונה במבנה</u>	<u>סימול קומה</u>
בניין המועצה	כן	כן	כן
בית הספר מקיף	כן	כן	כן
בית הספר יסודי	כן	כן	כן
בניין קופת חולים (כללית)	כן	כן	/
בית הקשיש	כן	כן	/
מסגד אלה'גרה	לא	לא	לא
מסגד הישן	לא	לא	לא
אולם הספורט ליד ב"ס מקיף	כן	כן	כן
אולם ספורט ליד ב"ס יסודי	כן	כן	/
מגרש כדורגל	כן	כן	כן
פארק ציבורי הזיתים	לא	לא	לא
פארק ציבורי דרומית	כן	כן	/
מרכז תרבות וספרייה	כן	כן	כן
בניין מעון	כן	כן	כן
טיפת חלב	כן	כן	/
גן ילדים 1	כן	כן	/
גן ילדים 2	כן	כן	/

/	כן	כן	גן ילדים אלאזהאר
/	כן	כן	גן ילדים העין
/	כן	כן	גן שפתי
/	כן	כן	גן האוטיזם

6.1. לא נמצא שילוט הכוונה, שלטי הכוונה במבנה וסימול קומה לשני המסגדים ולפארק הזיתים בכפר.

7. שירותי נכים

להלן ההדגשים לגבי שירותי נכים:

- 7.1. מספר תאי שירותי הנכים במבני ציבור: מינימום תא אחד, משותף לגברים ונשים.
- 7.2. במבנה מעל 5 קומות יותקן תא שירות נכים בקומת הכניסה ואח"כ בכל קומה שנייה, לסירוגין, אם מתנהלת תנועה ערה בכל קומה יותקן תא שירותים.
- 7.3. לפני הכניסה לתא יהיה מרחב תמרון במידה 150/150 ס"מ או 130/170 ס"מ.
- 7.4. דלת תא שירותי הנכים תיפתח כלפי חוץ ופתח האור יהיה ברוחב 80 ס"מ.
- 7.5. בחזית פנימית יותקן מאחז יד בגובה ידית מנוף רגילה ומנעול תפוס/ פנוי.
- 7.6. להלן המקומות שנבדקו:

<u>שילוט</u>	<u>מרחב תמרון</u>	<u>דלת השירותים</u> <u>האם נפתח</u> <u>לחוץ?</u>	<u>מס</u> <u>קומות</u>	<u>תא נכים</u>	<u>מבנה</u>
יש	תקין	כן	2	1	<u>בניין המועצה</u>
יש	תקין	כן	1	1	<u>בניין קופת חולים</u> (כללית)
אין	לא תקין	/	1	0	<u>מבנה טיפת חלב</u>
אין	תקין	כן	2	2	<u>בית הספר היסודי</u>

יש	תקין	כן	3	5	בית הספר מקיף
/	/	/	3	0	מסגד אל-הגרה
/	/	/	2	0	מסגד הישן
/	/	/	1	0	בית הקשיש
יש	תקין	כן	2	1	מרכז תרבות וספרייה
יש	תקין	כן	2	1	אולם הספורט ליד ב"ס מקיף
יש	תקין	כן	1	1	אולם ספורט החדש
יש	תקין	כן	1	1	מגרש כדורגל
יש	תקין	כן	1	1	בניין מעון יום
יש	תקין	כן	1	1	גן ילדים 1
יש	תקין	כן	1	1	גן ילדים 2
אין	תקין	כן	1	1	גן ילדים אלאזהאר
אין	תקין	כן	1	1	גן ילדים העין
אין	תקין	כן	1	1	גן שפתי
אין	תקין	כן	1	1	גן האוטיזם

7.7 בבדיקת 19 מבנה ציבורי עולה כי 16 מהמבנים שנבדקו הונגשו מבחינת שירותי הנכים ועומדים בתקן. עם זאת, בשני המסגדים, בבית הקשיש ובטיפת חלב לא נמצאו שירותי נכים.

8. הנגשת תחנות אוטובוס

8.1. בשנת 2003 אושרו תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות הסדרת נגישות לשירותי תחבורה ציבורית, (תשס"ג 2003). להלן "תקנות הסדרת נגישות לשירותי תחבורה ציבורית":

"לגבי תחנת עמוד, יש לוודא שיש אליה גישה ישירה ויש מקום לעמוד לצידה.

שטח פנוי בחזית בתחנה של לפחות 110 ס"מ.

מפלס התחנה יהיה בגובה המדרכה או בהפרש של עד 20 ס"מ.

יש מקום בתוך התחנה להמתנה עם כיסא גלגלים.

יש רחבת היערכות לפני תחנה, בכיוון התנועה, שאורכה לפחות 250 ס"מ.

יש מושבים בתוך התחנה.

ת"י 1918 חלק 1 סעיף 2.8:

8.2. תקן ישראלי 1918 מגדיר את הכללים לשטחים נגישים בין היתר: רוחב דרך נגישה, שיפועים בדרך, שטח סיבוב, רמת השתקפות של עצמים בסביבה, התנגדות החלקה, הפרשי גבהים במשטחי רצפה וכד'.

8.3. הביקורת בדקה 7 תחנות אוטובוס ולהלן הממצאים:

נתונים	רוחב המדרכה (מינ 130)	יש מכשולים בסביבה הקרובה לתחנה	ש מקום לאוטובוס לעמוד צמוד למדרכה	גובה המדרכה 15-17	המרחק בין הכביש לתחנה (מינ 110)	מרחק בין התחנה לקצה המדרכה.	הפרש גובה התחנה חלק אחורי	רוחב מקום פנוי לכיסא גלגלים (80)	גובה ספסל 40-50	אורך פנוי לכיסא גלגלים	סימון לנכים ליד התחנה	רחבה
ירושלים	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	לא תקין	תקין
חיפה	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	לא תקין	תקין
הכורם	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	לא תקין	תקין
גראנת שארף	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	לא תקין	תקין
אבן סינא	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	לא תקין	תקין
הבירוני	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	לא תקין	תקין
אל-הג'ירה	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	לא תקין	תקין

8.4. הביקורת סיירה ברחובות הכפר ובדקה 7 תחנות אוטובוסים ברחבי הכפר.

8.5. מבדיקת הביקורת עולה כי בכל תחנות האוטובוסים לא נמצא סימון של מקום חניה לאוטובוס על מנת להעלות נכים.

8.6. נמצא כי באחת התחנות לא קיימת "תחנת אוטובוס", אלא קיים עמוד בלבד (רחוב ירושלים).

8.7. הביקורת נוכחה כי המועצה אינה עומדת בהוראות החוק המחייבות לעניין נגישות מדרכות למעבר נוח לאנשים המתניידים על כיסאות גלגלים. בסיור שערכה הביקורת ברחבי היישוב בתאריך 25/04/2021 נמצא כי ביישוב מדרכות רבות בהן אנשים על כיסא גלגלים אינם יכולים לעבור בגלל עמודי-שלט של תחנת אוטובוס (ללא תחנה וכסאות) שהוצבו באמצע המדרכה, זה מה שמקשה יותר על אנשים עם צרכים מיוחדים.

להלן דוגמא לתחנת אוטובוס, עמוד שנמצא באמצע מדרכה צרה, כתוצאה מכך רוחב המעבר שנוותר משני צידי העמוד צר ואינו מאפשר מעבר לאדם בעל צרכים מיוחדים המתנייד על כיסא גלגלים.

9. נגישות מוסדות חינוך

חוק שוויון אנשים עם מוגבלות סעיף 19 לד. בנושא נגישות פרטנית לתלמיד ולהורה קובע כי:

"(א) תלמיד עם מוגבלות זכאי לנגישות למקום שהוא מוסד חינוך או גן ילדים, לפי העניין לשירות חינוך הניתן על ידי אותו מוסד, בסעיף זה, "גן ילדים" - גן ילדים שהוא מוסד חינוך רשמי, גן ילדים בבעלות רשות חינוך מקומית או גן ילדים שחל עליו חוק החינוך המיוחד ...

תקנות לפי סעיף זה יכללו הוראות בדבר ביצוע התאמות נגישות בקשר לכל אחד מאלה:

(1) התקנת מעלית נגישה בבניין מרכזי אחד, למעט לעניין גן ילדים;

(2) בניית תא שירותים נגיש אחד לנשים ואחד לגברים בקומת הכניסה בבניין המרכזי;

(3) הנגשת הכניסה למוסד החינוך ודרכי הגישה מהכניסה לבניין המרכזי, בין הבניין המרכזי

למבנים הסמוכים ודרכי הגישה לחצר ולאולם הספורט ולרבות כנשים בדרכי הגישה;

(4) אמצעי נגישות לאנשים עם מוגבלות בראייה ובשמיעה, לרבות התקנת אמצעי עזר ושירותי

עזר;

(5) התאמות נוספות הנדרשות כדי לאפשר לתלמיד נגישות באופן סביר במוסד החינוך או בגן

הילדים בו הוא לומד:

(ג) הורה של תלמיד. שהוא אדם עם מוגבלות, זכאי לנגישות במוסד החינוך או בגן

הילדים שבו התלמיד לומד, והוראות סעיף קטן (בי) יחולו, בשינויים המחויבים,

בפסקה זו, "הורה". לרבות אפוטרובוס.

(ד) מוסד חינוך וגן ילדים יבצעו את התאמות הנגישות בעבור תלמיד הלומד במוסד

החינוך, בעבור ילד הרשום במוסד החינוך והעתיד ללמוד בו ובעבור הורה כאמור

בסעיף קטן (ג), מיד לאחר המועד שבו נדע לראשונה למוסד החינוך, או לגן הילדים,

לפי העניין, על רישומו של התלמיד במקום".

<u>שם בית הספר</u>	<u>מס' ילדים עם מוגבלות</u>	<u>האם קיימת מעלית בבית ספר</u>	<u>האם קיימת כיתה שמע?</u>	<u>האם קיימים שירותי נכים?</u>	<u>האם הכניסה לבניינם מונגשת?</u>
בית הספר היסודי	0	לא	לא	כן	לא
בית הספר מקיף	0	לא	לא	כן	כן
גן ילדים 1	0	לא	לא	כן	כן
גן ילדים 2	0	לא	לא	כן	כן
גן ילדים אלאזהאר	0	לא	לא	כן	כן

כן	כן	לא	לא	0	גן ילדים העין
כן	כן	לא	לא	0	גן שפתי
כן	כן	לא	לא	0	גן האוטיזם

- 9.1. הביקורת בדקה את כל בתי ספר והגנים בכפר.
- 9.2. מבדיקת הביקורת עולה כי בכל מוסדות החינוך אין מעלית לקומות העליונות.
- 9.3. נמצא כי בבית הספר היסודי הכניסה הראשית אינה מונגשת לאנשים עם מוגבלות, ניתן לציין שיש כניסה למגרש בית הספר משם יש אפשרות להיכנס לבית הספר.
- 9.4. הביקורת ממליצה להכין תוכנית מקושרת תקציב על מנת לגשר על הפער.
- 9.5. בבית הספר אין רשימה של הורים בעלי מוגבלות פיזית. הביקורת ממליצה שבבתי הספר תהיה רשימה על מנת לשתף את ההורים בפעילות בבית הספר (ימי הורים, פעילויות חברתיות...).

10. מתן רישיון לעסק

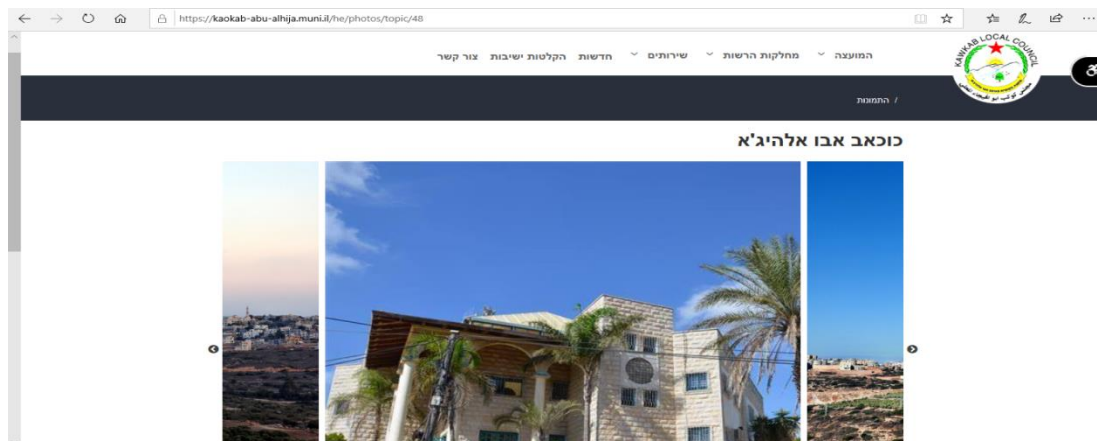
- 10.1. בשנת 2005 תוקן חוק רישוי עסקים תשכ"ח 1968 (להלן - חוק רישוי עסקים), עפ"י החוק האמור, נאסר על רשות רישוי ליתן רישיון לעסק טעון רישוי המהווה שירות ציבורי, אלא אם כן, קיבלה חוות דעת של מורשה לנגישות שירות וחוות דעת של מורשה לנגישות מבנה תשתיות וסביבה.
- 10.2. רכז הנגישות מסר כי לפני הוצאת רישיון עסק על מבקש הבקשה לרישוי לדאוג לקבל אישור, ובמסגרת האישור אמור להיבדק נושא הנגישות, אבל נושא זה לא מקבל חשיבות וניתנים אישורים לעסקים, למרות שלא ביצעו את ההתאמות הנדרשות בחוק.
- 10.3. הביקורת ממליצה ליידע לאלתר את בעלי העסקים היזמים והמתכננים שכדאי לקחת בחשבון את דרישות הנגישות החדשות, לתכנן ולבצע על פיהן ובהתאם לתקן הישראלי 1918.
- 10.4. כמו כן, הביקורת ממליצה לנציגי הרשות בוועדה המקומית לקדם את המודעות לתחום הנגישות בעסקים חדשים בעת קבלת האישור מהוועדה.

11. נגישות אתר האינטרנט

בהתאם לסעיף 53א (א) לתקנות נגישות השירות:

"חייב יספק התאמות נגישות בשירות אינטרנט למעט לעניין יישומים (אפליקציות) כמשמעותם בתקנה 135 ולמדיה מבוססת זמן לפי תקן נגישות אינטרנט בהתאם לקווים המנחים הקבועים בו ברמה A.A ובכפוף לקבוע בסימן זה"

- 11.1. האינטרנט חיוני לאנשים בעלי מוגבלויות אף יותר מאשר לאנשים ללא מוגבלויות, מאחר והוא מקנה גישה למוצרים, שירותים ומידע שאנשים בעלי מוגבלויות אינם יכולים לקבלם אחרת בשל מוגבלותם.
- 11.2. מוגבלות חושית ראייתית גורמת לסוג של מחסום וירטואלי: עיוורים וכבדי ראייה אינם יכולים לקרוא טקסטים ולראות אלמנטים גרפיים, ועיוורי צבעים מתקשים לראות מידע המועבר באמצעות צבעוניות שהם אינם יכולים לתפוס.
- 11.3. הנגשת האתרים עומדת בסטנדרטים שיאפשרו למשתמשים בעלי מוגבלויות לגלוש כגון: היכולת לשלוט בגודל וצבע הטקסטים ושאר התכנים.
- 11.4. בבדיקתנו נמצא כי האתר הינו נגיש וניתן לשלוט בגודל הגופן באתר והאתר מאפשר גישה נוחה לתכנים וע"פ חוות דעת של רכז הנגישות במעוצה המקומית האתר הינו נגיש.

12. הגברת הידע והמודעות לנושא הנגישות

הדרכה של נגישות בארגונים המספקים שירות מחויבת על-פי החוק.

בסעיף 87 לתקנות נגישות השירות נקבע בין היתר כי :

"(א) נותן שירות יידע את העובדים בנושאים שלהלן :

1. איסור הפלייתם של אנשים עם מוגבלות במתן השירות, כאמור בסעיפים 19ג ו- 19 ו- לחוק ;

2. חובת מתן שירות שוויוני בסביבה מכילה כאמור בסעיף 6 לחוק ובתקנות 3 עד 5, ועיגון חובה זו בנוהלי השירות לפי תקנה 9 ;

3. עיקרי החובות לפי החוק החלות על השירות האמור, לפי תקנות אלה ולפי כל דין אחר, לתת נגישות לאנשים עם מוגבלות ולבצע התאמות נגישות למקום ציבורי ולשירות ציבורי.

(ב) החייב יידע את העובדים כאמור בתקנת משנה (א) בדפוס או באמצעים דיגיטליים כגון סרטוני הדרכה, ולומדות."

12.1. מטרת ההדרכה להעביר לאנשי הארגון את המידע, הכלים והמיומנויות הנדרשים לשם מתן שירות נגיש לאנשים עם מוגבלות ולבצע תהליך של שינוי עמדות כלפי אנשים עם מוגבלות.

12.2. בבדיקתנו נמצא כי המועצה לא יידעה את עובדיה באופן מסודר בדבר מתן שירות לאנשים עם מוגבלויות ולא ערכה הדרכות, לומדות וימי השתלמות בכדי להכשיר את העובדים בנושא מתן שירות כנדרש.

13. כניסה למבנה

13.1. בתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמת נגישות למקום ציבורי שהוא בניין קיים), תשע"ב 2011 פרק ב' סעיף 5 :

הנחיות כלליות למבני ציבור נגישים :

אל המבנה וממנו תוביל דרך נגישה . כל המעברים במבנה יהיו דרכים נגישות.

הכניסה והגישה למבנה יוארו בתאורה מלאכותית בעוצמה של 30 לוקס לפחות.

ליד כניסה סגורה תותקן מערכת אינטרקום בגובה שבין 100-130 ס"מ מחוברת למוקד מאויש.

מבנה	דרך נגישה	תאורה 30 לוקס לפחות	האם הדלת סגורה	האם יש אינטרקום
<u>בניין המעוצה</u>	כן	כן	כן	כן
<u>מרכז תרבות וספרייה</u>	כן	כן	כן	לא
<u>אולם הספורט ליד ב"ס מקיף</u>	כן	כן	כן	לא
<u>אולם ספורט ליד ב"ס יסודי</u>	כן	כן	כן	לא
<u>פארק ציבורי הזיתים</u>	לא	כן	לא	לא
<u>פארק ציבורי דרומי</u>	כן	כן	לא	לא

13.2. הביקורת מצאה כי הגישה למבנים נגישה אך במרכז תרבות וספרייה אדם עם כיסא

גלגלים לא יכול ליהנות מהשירותים מאחר ומדובר במבנה דו-קומתי.

13.3. בבדיקתנו נמצא כי בכל הכניסות והצדדים למבני הציבור יש תאורה.

13.4. הביקורת מעירה שיש להציב במבני הציבור אינטרקום מחובר למוקד מאויש.

13.5. בין היתר נקבע בסעיף 3.3.1 לתקן 1498 כדלקמן : לאדם עם מוגבלות תהיה גישה רציפה -

לפחות מכניסה אחת לאתר המשחקים " .

13.6. המועצה לא דאגה להנגיש את כלל הגינות הציבוריות ומתקני המשחקים הציבוריים וכך

נוצר מצב במספר מקומות ביישוב בו הגינות הציבוריות והמשחקים בהם אינם מונגשים

לאנשים עם מוגבלויות. בסיור שערכה הביקורת ביישוב בתאריך 25/04/2021 נמצא כי

הכניסה לגן (הזיתים) עוברת דרך מספר גדול של מדרגות מה שמהווה מכשול גדול לאנשים

המתניידים על כיסאות גלגלים להיכנס לגן . כמו כן , הכניסה למתקן המשחקים עוברת דרך הדשא ולא קיימת דרך גישה רציפה למתקן .
 13.7. המשמעות : אין גישה לאדם עם מוגבלות המתנייד על כיסא גלגלים הן לגן המשחקים והן למתקן המשחקים אלא בליווי אדם נוסף .

להלן מספר תמונות לגן הציבורי :

14. הנגשת מבנים חדשים

14.1. בתקנות התכנון והבנייה (בקשה להיתר תנאיו ואגרות) התשס"ט 2009. סעיף 8.33, חלק ח' 1, פרק א': בניין ציבורי חדש נקבע כי: " בבניין או חלק מבניין המשמש למטרות

ציבוריות שונות מן המפורט בתוספת הראשונה לחוק השוויון, יחולו הוראות חלק זה בהתאם למטרות השימוש הדומות להם ביותר מבין המטרות והשימושים המפורטים בתוספת כאמור, לדעת מהנדס הוועדה המקומית, לאחר התייעצות עם מורשה לנגישות מבנים".

14.2. ב 1 באוגוסט 2009, נכנסו לתוקף התיקון לתקנות התכנון והבנייה, אשר מחייב כל בניין ציבורי חדש או תוספת לבניין להיות נגישים לאנשים עם מוגבלות ולעמוד בדרישות להתאמת נגישות.

14.3. משנת 2009 הוקמו בכאוכב 10 בניינים ציבוריים חדשים.

14.4. נמצא כי כל הבניינים שהוקמו אחרי 2009 הם נגישים ועומדים בדרישות התקן האמור לעיל.

15. תוכנית אב רב שנתית

15.1. שלב התכנון ובניית התשתית ליישום הנגישות ברשות המקומית הוא השלב המכריע בתהליך ההנגשה של הרשות. לב לבו של שלב זה הוא בניה של תוכנית רב שלבית ליישום הנגישות ברשות המקומית. בשל עומק השינוי הנדרש ליישום הנגישות, יש להתייחס לתוכנית הרב שלבית לנגישות וליישומה כאל תכנית אסטרטגית. התוכנית הרב שלבית מתייחסת לכל האספקטים של הנגשת הרשות החל מביצוע סקר נגישות ואומדן עלויות, עובר בקביעת לוחות זמנים לביצוע על פי שיקולי תעדוף בתקצוב וכלה בתכנון מנגנוני תיאום לביצוע, לניהול, להטמעה ולבקרה של התהליך.

15.2. בהתאם למדריך "הנגשה לרשות המקומית בשנת 2009", מי שמינתה המועצה להיות רכז נגישות נדרש לבצע תוכנית רב שלבית להנגשה. התוכנית נדרשת לפרוס את משימות ההנגשה לשלבים על רצף הזמן המוגדר בחוק וכן להגדיר אומדן עלויות של תהליכי יישום והטמעה. בניית תוכנית רב שלבית איכותית מהווה בסיס ועמוד התווך בתהליך הטמעה ויישום הנגשה ברשות.

15.3. הביקורת מעירה כי המועצה המקומית כאוכב אבו אל-היגיא לא ערכה תוכנית אב רב שנתית לניהול מערך ההנגשה המציגה את פריסת פעולות הרשות לאורך השנים בכדי לעמוד ביעדים שנקבעו כפי שפורט בפרקים הקודמים, ואף טרם ביצעה סקר נגישות מלא כדי למפות את הפערים, ולכן אין לה ריכוז של כלל הפערים לעניין הנגישות ו/או לפעולות שעליה לבצע בנושא.

16. סיכום והמלצות

המסגרת הנורמטיבית הרחבה המפורטת בסעיף 6 לדוח זה מטילה את החובה והאחריות להנגשת מבני ציבור והשירותים הציבוריים על הרשות המקומית באשר לכל מבני הציבור. התכלית של דיני הנגישות הינה להגן על כבודו וחירותו של אדם בעל המוגבלות, לעגן את זכותו להשתתפות שוויונית ופעילה בחברה בכל תחומי החיים וכן לתת מענה הולם לצרכיו המיוחדים באופן שיאפשר לו לחיות את חייו בעצמאות מרבית, בפרטיות ובכבוד, תוך מיצוי מלוא יכולתו.

כאמור לעיל, לצד החשיבות העקרונית והערכית של הנושא, טמונים בו גם סיכונים משפטיים לאור ריבוי התביעות והעתירות מטעם עמותות שפועלות בתחום זכויות בעלי המוגבלויות, דבר שטומן בחובו גם כן הוצאות משפטיות כבדות.

הביקורת העלה תמונת מצב טובה יחסית, במיוחד לאור פעולות ההנגשה שבוצעו בארבעת השנים האחרונות והתקציבים הייעודיים שנותבו לתחום חשוב זה.

יחד עם זה, הביקורת הצביעה על חסרים וליקויים בנושא, והמליצה בגוף הדוח בכל פרק על דרכי תיקון על-מנת שהמועצה תממש את מחויבותה לרווחת תושביה עם המוגבלויות השונות.

ולחלו עיקר ההמלצות של הביקורת:

- 16.1. ראשית, הביקורת ממליצה כי רכז הנגישות במועצה ירכז את החסרים והממצאים בפרקים השונים בדו"ח זה ויגיש להנהלת המועצה תוכנית לתיקון הליקויים המוזכרים עם אומדן תקציבי.
- 16.2. הביקורת ממליצה לשריין תקצוב ייעודי לפעולות בהיקף שיאפשר את הפעילות בתחום הנגישות.
- 16.3. על רכז הנגישות להגיש תכנית עבודה מקושרת תקציב להנהלת המועצה. תוכנית זו תחייב את המועצה בתוכנית ביצוע.
- 16.4. הביקורת ממליצה שבבתי הספר תהיה רשימה של הורים בעלי מוגבלות על מנת לשתף את ההורים בפעילות בבית הספר (ימי הורים, פעילויות חברתיות...).
- 16.5. על המועצה להנגיש את שני המסגדים, במיוחד המסגד החדש אשר התשתית שלו מאפשרת זאת באופן יותר קל למסגד הישן.
- 16.6. הביקורת ממליצה ליידע לאלתר את בעלי העסקים היזמים והמתכננים שכדאי לקחת בחשבון את דרישות הנגישות החדשות, לתכנן ולבצע על פיהן ובהתאם לתקן הישראלי 1918.
- 16.7. כמו כן, הביקורת ממליצה לנציגי הרשות בוועדה המקומית לקדם את המודעות לתחום הנגישות בעסקים חדשים בעת קבלת האישור מהוועדה.
- 16.8. על המועצה לקיים ימי הדרכה לעובדיה בדבר מתן שירות לאנשים עם מוגבלויות וכן להכין לומדות וימי השתלמות בכדי להכשיר את העובדים בנושא מתן שירות כנדרש.

דו"ח ביקורתמס' 2/2021 בנושא:

מעקב אחר תיקון ליקויים
בדוחות הביקורת הפנימית לשנים
2015-2019

מבוא

דו"ח זה סוקר את יישום המלצות הביקורת לתיקון ליקויים שעלו בממצאי הביקורת בדוחות הביקורת של השנים 2015-2019 .

להלן הנושאים אשר נסקרו במסגרת המעקב אחר תיקון ליקויים ויישום המלצות הביקורת:

1. מערך השחרורים וההנחות בארנונה.
2. הפעלת מזנונים בבתי ספר בכאוכב.
3. הנחות בארנונה – הוסטל בית חם.
4. מנהל מחלקת ספורט כיו"ר העמותה לקידום הספורט.
5. רישוי עסקים.
6. מלגות לסטודנטים בהשכלה גבוהה.
7. ניהול עצמי בבית הספר היסודי כאוכב.
8. חיוב תאי הדואר בארנונה.
9. מועדוניות רווחה טיפוליות.
10. מכרזי זוטא.

יישום המלצות הביקורת בנושא מערך השחרורים וההנחות בארנונה – דוח משנת 2015

הערות	יישום המלצות	המלצות	עיקר הממצאים
הרכב הועדה עדין אינו תואם הוראות החוק והחוזר. ומלבד זה, הועדה הנוכחית אינה פעילה כלל.	תוקן חלקית- מונה מנהל ארנונה	יש למנות אחד מעובדי המועצה כמנהל ארנונה לפי הוראות סעיף 2 לחוק הרשויות המקומיות (ערר על קביעת ארנונה כללית), התש"ז-1976, וכאמור בחוזר 1996/10, וכן למנות ועדת ערר שהרכבה כמפורט בחוזר 2012/01.	אין מנהל ארנונה מוסמך כחוק, וגם הרכב ועדת הערר אינו בהתאם לחוק.
	לא יושם	יש לקבוע קריטריונים ו/או מבחני משנה שמסייעים לגובר בהחלטה על גובה ההנחה שניתנת לפי מבחן ההכנסה כדי לא להיקלע למצבים של אי שוויון בין נישומים בעלי	אין קריטריונים כתובים וברורים מראש שמנחים את גובר המועצה בעת קביעת ההנחה הראויה לפי מבחן ההכנסה; דבר זה עלול להוביל להחלטות אי-שוויוניות

		נתונים דומים.	במקרים דומים.
נדגמו מספר תיקים אשר העלו כי רמת התיעוד מספקת.	מיושם	יש להקפיד על צירוף מסמכים מספקים ומניחים את דעת הגזבר להוכחת הכנסת התא המשפחתי ו/או המצוקה החומרית של המבקש ו/או ההוצאות הרפואיות החריגות שנגרמו לו, ובמקרים מסויימים שבהם מתעורר חשש אצל הגזבר עליו לפעול ע"פ סמכותו בתקנה 11 ולדרוש מהנישום או המבקש הנזקק מסמכים נוספים שעשויים להניח יותר את דעתו ולשפוך אור על היקף הכנסותיו או מצוקתו החומרית של המבקש הנחה.	קיימים די בקשות הנחה לפי מבחן ההכנסה אשר בהם מוצהר כי בת הזוג אינה עובדת, אבל אין במסמכים המצורפים תיעוד לכך; לא מצורף אישור או מסמך כלשהו שיעיד על זה. זאת ועוד היו מספר בקשות שתלושי השכר שצורפו להם אינם בהתאם לתקנות ההנחות מארנונה (החודשים 10,11,12 שלפני שנת החיוב השוטפת).
בשנת 2019 יצאה המועצה במבצע גביה (משלוח התראות) וזה גרם לשיפור משמעותי באחוז הגביה	יושם חלקית	יש להביא את נושא החובות המסופקים בגין יתרות הארנונה לדיון בפני מליאת המועצה כדי לקבל החלטות באשר לדרך הקטנת חובות אלה, אם זה על דרך הפעלת הליכי גביה ו/או בדרך של הכנת מבצע גביה לחובות אלה.	אין במועצה תוכנית ברורה לטיפול ביתרות פיגורים של הארנונה משנים קודמות; כגון למשל, נקיטת הליכי גביה דחופים לגבי יתרות פיגורי ארנונה שהן על סף התיישנות ו/או תכנון מבצעי גביה.
	יושם	על ועדת ההנחות להימנע ממתן הנחות שאינן נכנסות תחת ההגדרה של מבקש נזקק כמפורט בתקנה 7 לתקנות ההנחות.	ועדת ההנחות חורגת מסמכותה על פי תקנות ההנחות כאשר היא נותנת הנחות שאין להם עיגון בשתי הקטיגוריות הקבועות לעניין מבקש נזקק כהגדרתו בתקנה 7 לתקנות ההנחות, כגון אלה הניתנות תחת ההגדרה "מקרים מיוחדים";
	לא יושם	יש להנהיג הסדרת חובות החייבים ביתרות פיגורים בארנונה ע"י הסכמים בכתב או בהסדרי תשלום כתובים, כדי להקל על הליכי הגביה בעתיד.	לא נוהגים במועצה להחתים את החייבים הבעייתיים על הסכמים כתובים או הסדרי תשלום כלשהם, דבר שעלול להקשות על גביית יתרות החוב במידה והחייבים לא יעמדו בהסדרים

			אלה בדיעבד.
הפרקטיקה הנהוגה כיום היא מספר מלים מטעם מנהלת השירותים החברתיים בהם מתארת את המצב הסוציו-אקונומי של המבקש הנוקק	לא יושם	יש להכין חוות דעת בכתב לגבי כל מבקש נזקק ולהניח בפני חברי ועדת ההנחות.	הוראות תקנה 9 לתקנות ההנחות אינן מקויימות; הגזבר ומנהלת השירותים החברתיים לא נוהגים לצרף את חוות דעתם בכתב לגבי מבקשים נזקקים בטרם הבאת בקשותיהם בפני ועדת ההנחות.

יישום המלצות הביקורת בנושא הפעלת מזוננים בבתי הספר – דו"ח משנת 2015

הערות	יישום המלצות	המלצות	עיקרי הממצאים
כבר לא רלוונטי מכיוון שהמזנון בבית הספר היסודי נסגר.	לא יושם	לדאוג לקיום הסכם ראויים כזה שיבטיח זכויות המועצה כלפי המפעילים.	ההסכמים הקיימים עם המפעילים שנבחרו לוקים בהרבה חסרים.
המזנון נסגר כאמור, ולא ננקטה שום פעולה לגביית דמי השכירות שבפיגור.	לא יושם	יש לפתוח בהליכי גביה מידיים לגביית הפיגורים בדמי השכירות.	המועצה לא נקטה בהליכי גביה ואף לא שלחה התראות למפעיל המזנון, בגין אי תשלום דמי שכירות ע"פ ההסכם איתו.
המזנון נסגר מעצמו	לא יושם	על המועצה לפעול מיידית בעניין זה או לסגור את המזנון	אין רישיון עסק להפעלת המזנון, וכנראה מעולם לא הוגשה בקשת רישוי ללשכת הבריאות.
	לא יושם	להתחיל בחיוב המפעיל בצריכת החשמל והמים	מפעיל המזנון לא משלם חשמל ומים
	לא יושם	לחייב המפעילים בהמצאת ביטוחים כראוי	המועצה לא דרשה מהמפעיל להמציא ביטוחים לכיסוי ו/או שיפוי המועצה מפני תביעות של צדדי ג בגין נזקים שעלולים להיגרם להם בגין הפעלת

המזנון			
לא נדרשו ערבויות ו/או בטוחות כלשהם למועצה להבטחת קיום התחייבויות מפעיל המזנון כלפי המועצה, במיוחד בעניין דמי השכירות, דבר שאם היה נעשה כדבעי היה מקל כיום על המועצה לגבות את הפיגורים בתשלום דמי השכירות.	לדרוש בטוחות וערבויות	לא יושם	המזנון ביסודי נסגר והותיר אחריו חוב דמי שכירות אבוד של עשרות אלפי ₪.
נמצא כי לא נלקחו דגימות למזון הנמכר במזנון כדרוש עפ"י פקודת הבריאות על מנת להבטיח רמה תברואתית נאותה של המזון	להקפיד על ביצוע דגימות כאמור באופן שנתי	לא יושם	במשך כל שנות פתיחת המזנון נלקחה דגימה פעם אחת בלבד
אין רישיון עסק במזנונים	לפעול מייד מול הזכיינים להוצאת רישיון עסק	לא יושם	
לא הוגשו למועצה הביטוחים הרצויים להפעלת מזנונים	לחייב את המפעילים בביטוח המזנונים בביטוחים הנדרשים	לא יושם	
אין יישום להוראות חוזר מנכ"ל משרד החינוך תשס"ז/3(א) - הזנה וחינוך לתזונה נכונה במוסדות החינוך	יש להפנים את הוראות החוזר הנ"ל ע"י מחלקת החינוך תחילה, ולאחר מכן להחדיר את המודעות להוראותיו בין הנהלות בתי הספר וועדי ההורים במטרה למצוא את הדרך ליישום ההזנה הנכונה ואת החינוך להזנה נכונה ע"י השפעה על סוגי המזון הנמכרים במזנונים והתאמתם ככל האפשר להוראות החוזר.	לא יושם	
לא קיים נוהל ברור במועצה אשר מסכם ומבהיר ומגדיר לגורמים האחראים השונים את חלוקת התפקידים ותחומי	יש לכתוב נוהל שמסדיר בצורה נהירה את כל היבטי הפעלת מזנונים בבתי ספר	לא יושם	

		האחריות בעניין הפעלת המזנונים והפיקוח עליהם.
--	--	--

יישום המלצות הביקורת בנושא הנחות הארנונה בהוסטל בית חם – דו"ח משנת 2016

הערות	יישום המלצות	המלצות	עיקרי הממצאים
אותה מעורבות הייתה של הנהלת המועצה בשנים 2010-2012.	יושם	על ראש וחברי המועצה לחדול מהתערבות בענייני הנחות בארנונה	עם כל הכבוד לכוונות הטובות של ראש וחברי המועצה, אין להם וגם לא לאף גורם אחר שאינו אחד מבעלי התפקידים המוסמכים בכך על פי הדינים הרלוונטיים שום סמכות להתערב בעניין קביעת אחוז ההנחה בארנונה
	לא יושם	יש לחייב את דיירי ההוסטל להמציא, יחד עם בקשת ההנחה שהם מגישים למועצה, אישור מהרשות המקומית שבתחום שיפוטה הם מחזיקים נכס אחר; אישור שמאמת אי קבלתם להנחה נוספת על אותו נכס ברשות האחרת.	קיים חשש שדיירי ההוסטל נהנו מכפל בהנחה, הן בהוסטל והן בנכס שהם מחזיקים במקום מגוריהם המקורי
	לא יושם	יש לערוך מדידה חדשה של כל השטחים בבניין ההוסטל, ולתקן את צו הארנונה בהתאם	לא נעשתה הבחנה או הפרדה בין שטחים שמשמשים למגורי הדיירים ו/או לטיפול בהם, ו/או לשהיית המטפלים בהם, לבין שטחים אחרים כמו משרדים או כל שטחים אחרים שאינם מיועדים למטרות דיוור וטיפול נפשי, ובשל כך תעריף הארנונה בגינם צריך להיות גבוה פי שתיים בהתאם לצו הארנונה.

יישום המלצות הביקורת בנושא מליאת המועצה וועדותיה – דו"ח משנת 2016			
הערות	יישום המלצות	המלצות	עיקרי הממצאים
	יושם	על מזכיר המועצה להבחין בין ישיבה מן המניין שיש לקיימה אחת לחודש לבין ישיבה לא מן המניין, שכשמה היא.	בתקופה הנסקרת כל ההזמנות לישיבות המליאה וכל הפרוטוקולים מוכתרים כ"ישבות" ולא מן המניין, והרושם הוא שאין הבחנה ביניהם.
	יושם	על מזכיר המועצה לציין בהזמנה לישיבה נדחית עקב העדר מנין חוקי כי זו ישיבה נדחית, את מספר הדחייה ואם זו דחייה לפעם שלישית יש לציין זאת במפורש ובהדגשה לצד הערה מודגשת כי בישיבה השלישית 3/1 חברי המליאה יהווה מניין חוקי לקבלת כל החלטה.	נמצאו זימונים של ישיבות שלא התקיימו בגלל העדר מניין חוקי, אך בזימון לישיבה השניה והשלישית לא מצוין באופן ברור כי מדובר בזימון לישיבה שניה או שלישית לאור העדר מנין חוקי בישיבה הקודמת.
	יושם חלקית	יש לקיים בקפידה את דרישת החוק לייחוד הדיונים בנושאים אלה.	נמצאו מספר ישיבות אשר בהן הוספו נושאים נוספים לנושא הייחודי שעל סדר היום בישיבה שהייתה מיועדת לדיונים מיוחדים לפי סעיף 60 לתוספת - סעיף זה קובע מספר נושאים המחייבים ייחוד הישיבה לדיון בהם, כגון אישור דו"חות כספיים שנתיים ורבעוניים, אישור תקציב הרשות, היטלי ארנונה, דו"ח המבקר ועוד.
	יושם	יש להסב תשומת לב עורך האתר לכך.	פרוטוקולי הישיבות מועלים לאתר המועצה וזה מבורך, אך הביקורת מעירה בהקשר זה כי מספר פרוטוקולים הוצבו בפורמט וורד במקום pdf דבר שנוגד את

			הכללים הבסיסיים של אבטחת מידע.
	יושם חלקית	יש להניע את עבודת הועדות - ועדה פעילה ויוזמת יכולה להוות כלי עבודה תורם ומשמעותי לראש המועצה בפיתוח הכפר.	רוב הועדות אינן פעילות ואינן מקיימות ישיבות בכלל ו/או בצורה ראויה ומספקת.
	יושם	יש לתקן את הרכב הועדות שהרכבם אינו בהתאם לחוק (ועדת התמיכות וועדת הערר על ארנונה), וכן להקפיד על השתתפות הגורמים המקצועיים שהחוק מחייב את השתתפותם כגון השתתפות היועמ"ש בועדת ההנחות ובעדת המכרזים.	הרכב חלק מהועדות אינו תואם באופן מלא את הוראות החוק.

**יישום המלצות הביקורת בנושא מנהל מחלקת הספורט במועצה
כיו"ר ומנהל קבוצת כדורגל – דו"ח משנת 2016**

הערות	יישום המלצות	המלצות	עיקרי הממצאים
	יושם	להפריד בין שני התפקידים הנ"ל, בכך שמנהל מחלקת הספורט יעסוק בענייני מחלקתו בלבד	קיים חשש לניגוד עניינים בין שני התפקידים, לאור העובדה שהעמותה נתמכת כל שנה במאות אלפי שקלים על ידי המועצה, ומקבלת גם כן כספים בסכומים לא מבוטלים מגורמים רבים כגון, התאחדות הספורט, הטוטו ועוד. מכאן, אמנם מנהל המחלקה אינו חבר בועדת התמיכות, אבל בהיותו מנהל מחלקת הספורט הוא נדרש גם כן כעובד המועצה לקבל החלטות לטובת העמותה וקבוצת הכדורגל, בעוד שהחלטות כאלה לא תמיד עולות בקנה אחד עם מדיניות המועצה התקציבית, וכך הוא יכול, לעתים קרובות, להימצא במצבים של ניגוד עניינים בביצוע שני התפקידים.

--	--	--	--

יישום המלצות הביקורת בנושא רישוי עסקים – דו"ח משנת 2016

הערות	יישום המלצות	המלצות	עיקרי הממצאים
	לא יושם	נושא רישוי עסקים בכפר טעון שיפור רב, הן ברמת ביצוע הרישוי, והן ברמת האכיפה, וזאת על אף שאין בכאוכב הרבה עסקים, ומדובר בעסקים מעטים מאוד, אך אלה רובן בתחום המזון והעדר אכיפת הרישוי עלול לסכן שלום הציבור ובריאותו.	נושא רישוי העסקים בכפר כאוכב הינו במצב אכיפה ירוד מאוד עד כדי הפקרות, ויותר מזה, המועצה מאבדת בגין כך תקציבים בגלל העדר פעילות של מחלקת רישוי עסקים.

יישום המלצות הביקורת בנושא הענקת מלגות לסטודנטים – דו"ח משנת 2017

הערות	יישום המלצות	המלצות	עיקרי הממצאים
	לא יושם	יש לתעד את פעילות ועדת המלגות, אם בכלל קיימת ועדה כזו. ויש להבחין בין ועדת התמיכות לוועדת המלגות.	לא נמצאו שום פרוטוקולים שמסקנים את פעילות ועדת המלגות הנ"ל! ועדת המלגות הינה פסיבית לחלוטין בכל הליך מתן המלגות.
	לא יושם	על ועדת המלגות ליטול חלק פעיל יותר, במיוחד בישיבות שבהן מחליטים בבקשות. יש לזמן את ועדת המלגות בהתאם להוראות הפרק השביעי הנ"ל. כמו כן, הביקורת ממליצה למנהל מחלקת החינוך לסייע בהפעלת הועדה ולדרבן חבריה ליטול חלק פעיל	כפועל יוצא מאי כינוס ועדת המלגות כאמור, נמצא כי לא היה דיון מהותי ואפילו טכני בקריטריונים לקבלת המלגה וגם לא נערך שום דיון פרטני בבקשות המוגשות לצורך אישור אותן בקשות שעומדות לכאורה בקריטריונים שפורסמו

		בקבלת ההחלטות בעניין המלגות וכן בפיתוח והובלת רעיון המלגות לאפיקים יותר מעניינים ויותר אפקטיביים מאשר חלוקת סכום אחיד מינימאלי לכל הסטודנטים בכפר.	
	לא יושם	יש להכין נוהל עבודה לוועדת המלגות, אשר יבהיר היטב את סמכויותיה ושיטת עבודתה. נוהל כתוב זה יובא לאישור מליאת המועצה ויעגן את תנאי הסף לקבלת המלגה, הקריטריונים שלה וכל הפרטים הנוגעים לתהליך קבלתה, במיוחד בשלב הדיון בבקשות ואישורן.	אין במועצה נוהל עבודה לוועדת המלגות, אשר יבהיר קריטריונים ומדיניות של ועדת המלגות.

יישום המלצות הביקורת בנושא הניהול העצמי בבית הספר היסודי כאוכב –

דו"ח משנת 2017

הערות	יישום המלצות	המלצות	עיקרי הממצאים
	לא יושם	על הרשות לגבש ספר נהלים רשותי כנדרש במסמך ההבנות, ומוצע כי ספר זה יעגן בתוכו תמצית של הדרישות החשבונאיות השונות שבמסמך ההבנות.	לא נמצא ברשות ספר נהלים רשותי שמעגן את העקרונות והכללים ונהלי העבודה בהתנהלות שבין הרשות המקומית ובתי הספר בניהול עצמי, בהלימה לכללים ולהוראות מסמך ההבנות ונספחיו.
	לא יושם	יש לעגן את תקציב בית הספר באופן מפורט בתוך תקציב הרשות, בצורה שתסייע לבית הספר בהגדרת סעיפי ההוצאה השונים.	נמצא כי לא נוהגים במועצה לאשר תקציב נפרד לבית הספר בניהול עצמי. וגם בבית הספר היסודי לא עורכים תקציב שנתי בית ספרי אשר מקביל לשנת הלימודים.
המזכיר סיים עבודה בסוף שנת הלימודים	יושם חלקית – המזכיר	על בית הספר והרשות לדאוג לספק למזכיר בית הספר ו/או	נמצא כי להנהלת בית הספר, ובמיוחד למזכיר, חסרים

<p>2020/2019, ובמכרז שפורסם לקליטת מזכיר חדש נדרשה השכלה חשבונאית אך זו הייתה דרישה מינורית וגם לא הודגש הצורך בניסיון מוכח. היה ראוי לתת לעניין זה משקל גדול יותר.</p>	<p>תוגבר ע"י עובד ממחלקת הכספים אשר הגיע לבית הספר פעם אחת בשבוע וככל שיש צורך.</p>	<p>לעובד מנהלה אחר בבית הספר, הכשרה מקצועית חשבונאית עמוקה בתחום ההתנהלות הכספית בהתאם להוראות הרבות והמסועפות של מסמך ההבנות, ולחילופין, לתגבר את מזכיר ביה"ס, ולו באופן זמני, בתמיכה חשבונאית על ידי הצמדת עובד מהנהלת החשבונות של הרשות, אשר ייתן תמיכה זו על בסיס שעתי כל שבוע עד לרכישת שליטה מלאה ע"י המזכיר.</p>	<p>הכשרה ותמיכה מקצועיים מספיקים להתמודדות עם הדרישות והנהלים החשבונאיים הרבים והשונים בניהול העצמי.</p>
	<p>יושם</p>	<p>על הנהלת בית הספר להקפיד ביתר שאת בנושא הרכש: הן בעניין מספר הצעות המחיר, והן על ניהול מאורגן ומוקפד יותר של מסמכי ההזמנות והצעות המחיר לרבות פרטי הספקים והאישורים השונים המתבקשים, כך שעניין זה יהיה מאורגן ונגיש באופן נוח יותר לגורמים הרלוונטיים.</p>	<p>נמצאו מספר ליקויים בתהליך הרכש וההתקשרות עם ספקים ונותני שירות.</p>
	<p>לא יושם</p>	<p>יש להסדיר את נושא השימוש במתקני בית הספר אחה"צ, אם זה על ידי הרשות המקומית או ע"י גורמים חיצוניים, בנוהל ברור אשר יבהיר את נושא האחריות וגם את נושא דמי השכירות במקרה של משתמשים פרטיים. יש לקבוע קנה מידה או נוהל ברור בעניין זה (מה הם דמי השכירות הראויים).</p>	<p>נושא השימוש במתקני בית הספר אחה"צ, על ידי הרשות המקומית או ע"י גורמים חיצוניים, אינו מוסדר בנוהל ברור אשר מבהיר את נושא האחריות וגם את נושא דמי השכירות במקרה של משתמשים פרטיים.</p>
	<p>לא יושם</p>	<p>על הרשות ומנהלת בית הספר לדאוג לרישום התרומות שמגיעות לבית הספר, וללא קשר להיקפן, בתקציבן השנתי ולטפל בהן כנדרש במסמך</p>	<p>אין רישום מסודר לעניין התרומות בשום מקום: לא בספרי בית הספר, לא בתקציבו וגם לא בתקציב הרשות המקומית כאוכב.</p>

		ההבנות וחוזרי המנכ"ל של משרד החינוך, על מנת לאפשר בקרה כספית המבטיחה שימוש יעיל ואפקטיבי בתרומות אלה תוך שמירה על מנהל תקין.	
	יושם	על הנהלת בית הספר להפיק ולהגיש דוחות רבעוניים כאמור, ולהגיש דו"ח כספי מאושר ע"י רו"ח לא יאוחר מסוף נובמבר לכל שנת לימודים, כנדרש במסמך ההבנות.	בית הספר לא מעביר באופן סדיר נתונים כספיים מצטברים למאגר המידע הכספי הארצי במשרד החינוך עבור התקופות: אוגוסט – ספטמבר, אוגוסט-דצמבר, אוגוסט-מרץ, אוגוסט-יולי (שנתי).
	יושם	על בית הספר להגיש דו"ח תקציב מול ביצוע באופן תקופתי כנדרש במסמך ההבנות.	אין דיווח תקציב מול ביצוע, כנדרש ע"פ מסמך ההבנות.
	לא יושם	על הרשות להקפיד כל שנת לימודים על ביצוע סקר הבקרה הפנימית לפי הנוסח המוצע בנספח ו' למסמך ההבנות.	לא בוצע סקר בקרה פנימי כנדרש במתכונת הקבועה בנספח ו' למסמך ההבנות.
	יושם חלקית	הרשות תעמוד על גיבוש רשימת תחומי אחריות שאותם תעביר לבית הספר שיכללו, בין היתר, תחומי אחריות אשר חובה להעביר לבית הספר, ותחומי אחריות שאותם תמשיך הרשות לנהל באמצעותה.	נמצא כי יישום ההוראה בדבר קביעה והעברה של התקציב הבית ספרי, סל תלמיד ותחומי אחריות לבתי הספר הנ"ל הינו יישום חלקי בלבד ; חלק נכבד מהוצאות התפעול אשר חובה להעבירן לאחריות בית הספר על פי נספח ב' למסמך ההבנות, נשארו בפועל עם הרשות, וזאת בהתאם לסיכום בין הרשות והנהלת בית הספר.
	לא יושם	על הרשות לפעול להפרדת המונים השונים (חשמל ומים) בין מתקני בית הספר לבין מתקני הרשות השונים שבמתחם בית הספר.	אין הפרדה מלאה של מונים (חשמל ומים) של חלק מתקני בית הספר ומתקני הרשות שבמתחם בית הספר.

יישום המלצות הביקורת בנושא הביתנים של תאי חלוקת הדואר חיוב בארנונה וסוגיות אחרות – דו"ח משנת 2018			
הערות	יישום המלצות	המלצות	עיקרי הממצאים
	לא יושם	מומלץ להעתיק את המתקן המזרחי לשכונה אחרת בכדי שנגישות התושבים אליו תהיה יותר אפקטיבית.	מיקום שני הביתנים היבילים של תאי הדואר באותו איזור, ובשכונה צפופה (גרעין הכפר) ובמרחק כה קטן ביניהם, אינו אפקטיבי וחסר כל היגיון שירותי. היה ראוי כי לפחות הביתן המזרחי יוצב באיזור אחר יותר מרווח ונגיש לתושבי הכפר.
החל משנת 2019 הוכנס בצו הארנונה תעריף אנונה בגין ביתני הדואר	לא יושם	על המועצה לחייב מיידית את חברת הדואר בארנונה בגין שני הנכסים הנ"ל, לרבות עריכת מדידה מדוייקת של שני הנכסים ומשלוח מכתב דרישה לחברת הדואר.	הרשות אינה גובה מס ארנונה מחברת הדואר בגין שני הנכסים שלה, וכך היא פוטרת אותה, שלא כדין, מתשלום ארנונה וגורמת לעצמה הפסד הכנסות, שלא כדין.
	לא יושם	על המועצה להסדיר באופן מידי את ההתקשרות עם חברת דואר ישראל בהסכם בכתב, אשר יעגן בתוכו, יתיחס ויתן מענה לכל הסוגיות הירוונטיות, ובין היתר ולא בלבד, סוגיית החיוב בארנונה, היתר בניה להצבת המבנים היבילים דנא בהתאם להוראות דיני התכנון ובניה וחידושם כמצוות התקנות, סוגיית הביטוח, סוגיית צריכת החשמל, ולהביא הסכם זה לאישור מליאת המועצה בסופו	נושא הצבת שני ביתני תאי הדואר, על כל הבטיו והסוגיות שעולות ממנו, אינו מוסדר בהסכם התקשרות כתוב ומאושר כדין על ידי מליאת המועצה ויועצה המשפטי. כתוצאה מכך, סוגיות רבות, כגון צריכת החשמל, היתר הבניה, תהליך הקצאת הקרקע וכו', אינן מוסדרות כדין.

		של יום.	
	לא יושם	על המועצה לייחד, במחלקת ההנדסה, תיק מסמכים לכל המסמכים הקשורים לניהול שני הביתנים הנ"ל	לא נמצא בידי הרשות תיעוד ו/או תיק מסמכים סדור בנוגע לנושא שני הביתנים הנ"ל.
	לא יושם	יש לפנות בעניין זה לאלתר דרך מחלקת ההנדסה אל חברת הדואר לצורך הסדרת היתרים בשני הביתנים	לא נמצא בידי הרשות העתק מהיתר בניה של חברת הדואר להצבת שני הביתנים כמצוות הוראות חוק התכנון ובניה. נכון להיום, נראה כי ביתנים אלה מוצבים על ידי חברת הדואר ללא היתר בניה.
	לא יושם	על הרשות לדאוג לסוגיה זו מול רשות הדואר באופן מיידי	לא נמצא בידי הרשות תיעוד כלשהוא לגבי קיומן של פוליסות ביטוח כלשהן לביתנים.
	לא יושם	יש להסדיר באופן מיידי את נושא צריכת החשמל מול חברת הדואר וחברת החשמל על ידי חשמלאי מוסמך.	נמצא כי שני הביתנים מחוברים לחשמל דרך עמודי תאורת רחוב סמוכים, וכך צריכת החשמל להארת שני הביתנים הינה כיום על חשבון הקופה הציבורית.

יישום המלצות הביקורת בנושא מועדוניות רווחה טיפוליות – דו"ח משנת 2018

הערות	יישום המלצות	המלצות	עיקרי הממצאים
	יושם באופן כללי על מכרזים אחרים	בבוא המועצה לצאת בעתיד למכרז חדש להפעלת מועדוניות עליה להכין ולנהל אותו מכרז בהתאם לדיני המכרזים ועקרונות המשפט המנהלי.	תהליך המכרז שהתקיים אינו מקיים את התנאים המצטברים של מכרז זוטא ע"פ התוספת הרביעית לצו המועצות המקומיות.
בעקבות הביקורת	לא רלוונטי	על המועצה לפרט בעתיד את	ועדת המכרזים לא נימקה מה

<p>המועצה לא האריכה את חוזה ההעסקה של הקבלן, והחליטה להפעיל את כל המועדוניות באופן ישיר באמצעות המחלקה לשירותים חברתיים.</p>		<p>הפרמטרים שהנחו אותה בבחירת הקבלן המפעיל של המועדוניות.</p>	<p>הם הפרמטרים ואמות המידה שלפיהם בחרה את הקבלן שהפעיל את המועדוניות, וכמו כן לא פעלה בהתאם לתבחינים.</p>
<p>”</p>	<p>”</p>	<p>על ועדת המכרזים להקפיד במכרזים בעתיד על בדיקת כל הפרטים הנדרשים להכרעה בין ההצעות השונות.</p>	<p>לא בוצע ניקוד למועמדים בהתאם לנדרש בטבלת התבחינים אשר נכללה בנוסח הפניה לקבלת הצעות שנשלח לספקים; תבחינים אלה הם אמות המידה והפרמטרים שאמורים להנחות את ועדת המכרזים בהכרעה בין המועמדים.</p>
<p>”</p>	<p>”</p>	<p>יש לעגן את ההתקשרות עם הקבלן בהסכם בכתב, ולהסדיר בו את כל ההיבטים הנדרשים ממהות ההתקשרות סביב כלל זכויותיו וחובותיו של הקבלן בהפעלת המועדוניות, ובמיוחד סוגיית דמי השכירות הראויים מהשימוש במתקני הרשות ע"י הקבלן.</p>	<p>נמצא כי לא נחתם חוזה התקשרות כדין עם הספק שזכה במכרז, על מנת לעגן במפורש את כלל תנאי ההתקשרות עם קבלן המועדוניות, לרבות חובותיו וזכויותיו, למען ניהול נכון ומפוקח של המועדוניות, וכנדרש ע"י משרד הרווחה.</p>
<p>”</p>	<p>”</p>	<p>להכליל בתנאי המכרזים לעתיד, תנאי ברור שמבטיח הגנה על העובדים שיועסקו ע"י הקבלן הזוכה במכרז, בדומה לתנאים המובנים שבמכרזי כוח האדם, השמירה והניקיון.</p>	<p>נמצא כי המחלקה אינה בודקת טענות של המדריכות המועסקות ע"י הקבלן באשר להפרת זכויות עבודה ותנאי העסקה מקפחים.</p>
	<p>יושם חלקית</p>	<p>על המועצה לדאוג להשלמת את כל החסרים בצידוד הנדרש להפעלה אפקטיבית של</p>	<p>נמצא כי חסר ציוד רב לצורך קיום פעילויות העשרה למרות פניות המדריכות הן לקבלן ולהן</p>

		המועדוניות.	למחלקה. הציוד הקיים הינו מינימאלי ובסיסי.
”	”	יש לחייב את הקבלן בדמי שימוש ראויים בגין השימוש במתקני המועצה.	נמצא כי הקבלן אינו משלם כלל דמי שכירות עבור השימוש במתקן שהינו בבעלות הרשות.
	יושם חלקית	נושא המזון והארוחה לתלמידי המועדוניות הוא בעל חשיבות מהמעלה הראשונה ואחד הכלים שעוזרים ביצירת אוירה משפחתית חמה; הביקורת רואה בו ערך מוסף מעבר לצורך ההזנה הפיזי עצמו, וממליצה להנהלת הרשות לשקול חיוב המפעיל בארוחה חמה או ארוחה יותר הולמת בנסיבות העניין, ולהקצות המשאבים לכך.	הארוחה המוגשת לילדים הינה מינימאלית ביותר, ואינה הולמת ואינה מזינה, במיוחד שמדובר בילדים שמגיעים, לרוב, היישר מבית הספר אל המועדוניות, ובמיוחד שמדובר בילדים המגיעים ממשפחות קשות יום, אשר חסר להם מאוד הקונספט הראוי הזה של "ארוחה חמה סביב שולחן עם אווירה משפחתית".
	יושם חלקית	יש להכין דף ריכוז נוכחות חודשי לילדים שאינם מתמידים, על מנת לאפשר בקרה על היקף התופעה וביצוע מעקב אחרי ילדים אלה לבדיקת סיבות היעדרותם וקביעת דרכים לטיפול בהן.	מצב ההתמדה והנוכחות של התניכים בשלושת המועדוניות אינו טוב, בלשון המעטה. ניתן אף לתאר את מצב הנוכחות כנשירה מתמדת שאינה מטופלת על ידי המחלקה לשירותים חברתיים במועצה.
	לא יושם	מומלץ לבנות לכל ילד תוכנית התערבות אישית על פי צרכיו ובשיתוף ההורים. התוכנית תתייחס לצד הרגשי, הלימודי, החברתי והמשפחתי של הילד ותכלול עבודה עם ההורים.	אין תכנית פדגוגית לפעילות ההעשרה במועדוניות. פעילויות ההעשרה שהוצגו לביקורת הינן מינימאליות ביותר.
	לא יושם	מומלץ כי צוות המועדוניות ישמור על תיאום וקשר רציף עם ההורים. כי תעשה עבודה טיפולית עם ההורים והילדים באמצעות מתודות טיפוליות	נושא טיפוח הקשר עם ההורים נזנח ולא זכה להתייחסות כלשהי. לא נמצאו עם צוות המדריכות שום תוכנית אופרטיבית, או דו"ח פעילות

		שונות- פרטני וקבוצתי.	כלשהו על פעולות שנעשו לחיזוק הקשר של החניכים עם הוריהם.
--	--	-----------------------	---

יישום המלצות הביקורת בנושא מכרזי זוטא – דו"ח משנת 2018

הערות	יישום המלצות	המלצות	עיקרי הממצאים
מזכיר-גזבר המועצה ציין כי לאור ממצאי הביקורת החליט כי בעתיד לא ינקוט בשיטת מכרז הזוטא, אלא במכרז פומבי רגיל.	לא יושם	על המועצה להחל מיידית בניהול ספר ספקים עדכני, שקיומו הוא תנאי מרכזי להתקשרות באמצעות מכרז זוטא.	המועצה לא ניהלה ספר ספקים, שקיומו הוא תנאי יסודי וכלל ברזל בסיסי להתקשרות באמצעות מכרז זוטא. המועצה גם לא הקפידה לעמוד בטווח הסכומים הנקובים בסעיף 8 לתוספת הרביעית ואשר מעודכנים מדי שנה באתר משרד הפנים.
	יושם	על מזכיר המועצה לדאוג כי ועדת המכרזים תתנהל באופן סדור, ברור ומאורגן יותר בענייני מכרזים, ולדאוג שפרוטוקוליה ישקפו ויתעדו באופן ברור, קריא ומאורגן יותר את כל מהלך המכרזים, ובין היתר חוות הדעת המקצועיות המושמעות בישיבותיה ובעיקר החלטותיה באופן די מנומק, והתייחסותה לסוגיות חשובות כגון סטיות גדולות מאומדן, הצעות יחיד וכו'.	ועדת המכרזים לא הקפידה על רישום ותיעוד קריא וברור לישיבות ועדת המכרזים.
	לא יושם	יש לקבוע אמות מידה ברורות הן בבניה לספקים והן בבחירת הזוכה מבין אלה שמגישים הצעות מחיר.	בגלל העדר ספר ספקים במועצה כאמור, הפניה לספקים הינה אקראית וגם בחירת הספק

			הזוכה נסמכת על אמת מידה אחת והיא ההצעה הזולה או הגבוהה לפי מהות העניין.
	לא יושם	על ועדת המכרזים להקפיד על הגשת דיווח שנתי למליאת המועצה ומבקרה בשמות הספקים אשר פנתה אליהם הוועדה במכרזי זוטא במהלך השנה.	ועדת המכרזים לא דיווחה למליאת המועצה ומבקר המועצה על הספקים ונותני השירות שאליהם פנתה במכרזי זוטא כמצוות סעיף 8(ג) לתוספת הרביעית לצו המועצות המקומיות.

דו"ח ביקורת (מיוחד)

מס' 3/2021 בנושא:

עובדים חייבים

למועצה בגין מס ארנונה

1. כללי

בדיקה זו בוצעה בעקבות תלונת עובד במועצה (מ.ע.), שהוגשה לח"מ בתאריך 20/7/21 ונגנזה בתאריך 26/7/21 אחרי בדיקה ממצה של טענות המתלונן מול גזבר המועצה וחשב השכר מאחר ונמצאה לא צודקת. המתלונן העלה טענות לקיזוז שלא כדין משכרו במועצה בגין חובות ארנונה שלו, ולאחר בדיקה ממצה של טענותיו, החליטה הביקורת להרחיב את הבדיקה ולוודא שלא קיימות יתרונות חובה של עובדי/ות המועצה ו/או בני זוגם כלפי המועצה בגין מסי ארנונה. כאמור, תלונתו של העובד הנ"ל נסובה בעיקרה על טענתו לקיזוז שלא כדין וללא הסכמתו לסכום של 1200 ש"ח משכרו לחודש יוני 2021, וזאת ע"ח חובו השוטף בגין מס הארנונה.

הביקורת בדקה ומצאה כי לא דובר במקרה של קיזוז שלא כדין ללא הסכמת העובד/ המתלונן בניגוד להוראות חוזר מנכ"ל משרד הפנים 7/2006, אלא דובר בעיקול המשכורת ע"י גזבר המועצה בכובעו כממונה על הגביה במועצה לאחר שהפניות והדרישות (הפורמאליות והבלתי פורמאליות) של אגף הכספים אל העובד עלו על אוזניים ערלות ולא הצליחו להביא אותו לידי הסדר על חוב הארנונה השוטף שלו למועצה.

הביקורת שלחה תשובה קצרה אל העובד/ המתלונן הנ"ל והודיעה לו על ממצאי הבדיקה כאמור, ובהאי לישנא:

"בהמשך לפגישתנו מצ"ב העתק תשובת גזבר המועצה לתלונתך, המדברת בעד עצמה.

על כן ובהמשך לשיחתנו, למען ביטול העיקול יש להגיע להסדר לגבי יתרת חוב הארנונה

ולחילופין לחתום על הודעת קיזוז כשאר העובדים."

בהמשך, העובד פנה באמצעות עורך דינו אל מנהל מחלקת החשבונות במועצה וזכה שוב לתשובה מפורטת, אשר הדגישה כי מדובר בעיקול משכורת ולא באקט קיזוז אשר ננקט לפי פקודת המסים (גביה) אחרי דרישות רבות אל העובד כדי שיסדיר את יתרת החוב, אך פניות אלה לא נענו.

בעקבות זאת, הייתה התכתבות בין מבקר המועצה לבין ב"כ העובד/ המתלונן בה הבהיר הח"מ את עמדת המועצה, ובהמשך נפגש המבקר בכובעו כממונה תלונות הציבור שוב עם המתלונן והסביר לו את צדקת ותקינות האקט שנקטה המועצה כלפיו;

בסוף פגישה זו הסדיר העובד את יתרת חוב הארנונה תוך הסתייגות ותחת מחאה נוקבת, ובין היתר טען והלין כי הוא תמיד היה מראשוני משלמי הארנונה במועצה אך השנה הוא החליט לעכב את התשלום וגם לא להסכים לקיזוז כצעד מחאה והתרסה על מה שראה במהלך עבודתו במועצה, כאשר נוכח לדעת שיש עובדים אחרים שלא משלמים בזמן אך לא ננקט נגדם שום הליכים.

עפ"י המתלונן, המון עובדים ותושבים הינם עם יתרות חוב ארנונה כרוניות, הנגררות משנה לשנה ללא שום הליכים שנקטו נגדם ואף יש מקרה של עובדת שבעלה חייב מעל ל 60 אלף ₪ שרובו ככולו כבר חוב מסופק או אבוד. לאור טענות אלה, החליטה הביקורת לבחון את הנושא באופן נקודתי.

2. תוצאות הבדיקה בעניין עובדי המועצה נכון לחודש אוגוסט 2021:

לאור המקובץ לעיל, הביקורת, כאמור, בדקה את יתר חוב הארנונה של כלל עובדי/ת המועצה, בהתאם לרשימת העובדים שנמסרה לה, ולהלן ממצאי הבדיקה הראשוניים בהתאם לנתונים שנמסרו ממחלקת הגביה:

<u>שם העובד/העובדת</u> <u>בראשי תיבות</u>	<u>סך יתרת החוב</u> <u>בכרטיס</u>
1. א. א.	₪ 4465
2. ו. א.	₪ 2722
3. ר. א.	₪ 3875
4. א. א.	₪ 6620
5. נ. א.	₪ 4643
6. א. ג.	₪ 2400
7. ש. ח.	₪ 5000
8. א. ח.	₪ 2562
9. מ. ח.	₪ 1525
10. נ. ח.	₪ 9370
11. פ. ח.	₪ 6090
12. א. ח. ע.	₪ 17983
13. ב. ח.	₪ 755

14. ב. מ.	5000 ₪
15. א. ע.	2932 ₪
16. א. ע.	13250 ₪
17. ס. ע.	3040 ₪
18. ע. ע.	2931 ₪
19. ת. ע.	3044 ₪
20. ג. ש.	60813 ₪ (!!)

3. תגובת אגף הכספים במועצה

משיחה ראשונית עם מנהל החשבונות במועצה ניתנו מספר הסברים בעניין העובדים הנ"ל; למען הסדר הטוב ביותר, נדרשה התייחסות אגף הכספים בכתב ולהבהיר משום מה קיימות יתרות חובה של עובדים/ות ו/או של בני זוגם, כאשר הם מקבלים שכר חודש מהמועצה, ולהלן התשובה שנתקבלה:

<u>שם העובד/העובדת</u> <u>בראשי תיבות</u>	<u>תגובת המועצה</u>
1. א. א.	שולם
2. ו. א.	משלמת שוברים בדואר
3. ר. א.	שולם
4. א. א.	קוזו כנגד ח-ן ספק של בן הזוג
5. נ. א.	בהסדר קיזוז ארנונה דרך המשכורת
6. א. ג.	שולם
7. ש. ח.	מדובר בסטגירית ששכרה מתחת לשכר המוגן
8. א. ח.	קוזו כנגד ח-ן ספק של בן הזוג

קוֹזוּ כנגד ח-ן ספק של בן הזוג	9. מ. ח.
שולם	10. נ. ח.
נערך הסדר קיזוז ארנונה דרך המשכורת	11. פ. ח.
השוטף קוֹזוּ, הפיגורים לא ניתן לקזז בשל צו ב"מ	12. א. ח. ע.
משלום שוברים בדואר	13. ב. ח.
נערך הסדר קיזוז ארנונה דרך המשכורת	14. ב. מ.
שולם	15. א. ע.
מקוֹזוּ סך של 200 ₪ לחודש, לא ניתן לקזז יותר	16. א. ע.
שולם	17. ס. ע.
שולם	18. ע. ע.
שכרה מתחת לשכר המוגן	19. ת. ע.
שכרה מתחת לשכר המוגן	20. ג. ש.

4. סיכום – מסקנות והמלצות

כאמור, בדיקה ספציפית זו באה אגב בירור טענות של תלונת עובד המועצה בנושא חוקיות עיקול שהוטל על משכורתו במועצה עקב אי תשלום ארנונה וסירוב להסכים לקיזוז, וטענתו אגב כך כי המועצה הפלתה אותו לרעה וכי עובדים אחרים לא משלמים אך לא ננקטו נגד הליכים.

מסקנות

4.1. אין בקרה סדורה מצד אגף הכספים בנושא עובדים חייבים למועצה; למועצה יש מעל ל-90 עובדים שמקבלים משכורת ממנה ושהם תושביה ואמורים לשלם לה מסים והיטלים אחרים, שהמשמעות הכספית של היקף חובותיה בגינם עשוי להיות משמעותי מאוד, ולכן העדר בקרה עקבית וסדורה על חובותיהם בטרם תשלום שכר הינו ליקוי חמור.

- 4.2. אחד החובות ע"ס 60813 ₪!! סכום משמעותי ביותר, ורובו לכל הנראה התיישן מבלי שהמועצה נקטה בשום הליך משפטי נגד העובדת ו/או בעלה (סעיף 20 - של העובדת ג.ש.), וזה פועל יוצא של העדר בקרה והעדר מדיניות ברורה של המועצה באשר לנקיטת הליכים משפטיים נגד חייבים בכלל ונגד עובדיה בפרט.
- 4.3. מסתבר כי באגף הכספים אין נוהל כתוב וברור ואין מדיניות ברורה בכלל לאופן הטיפול בחובות העובדים כלפי המועצה, ובחובות כלל תושביה באופן כללי.
- 4.4. במסגרת הבדיקה דנא, הביקורת מצאה לנכון לוודא העדר חובות ארנונה של חברי המועצה; נמצא כי נכון ליום 20/9/2021 יש שני חברי מועצה שטרם שלמו את חובם למועצה בגין מס הארנונה, וחבר אחד שילם חלק על חשבון אך טרם הסדיר את יתרת החוב. בשיחה עם גזבר המועצה נמצא כי הדבר בטיפולו, ומסר כי ערך שיחה אתם וסוכם כי התשלום יוסדר עד 10/10/2021.

המלצות

- 4.5. יש לבצע בקרה סדורה ושיטתית על חובות העובדים למועצה והחובות למועצה בכלל – לא יעלה על הדעת שעובד משתכר מהמועצה והינו חייב לה כספים! זה ממש אבסורד, וליקוי חמור מאוד בהתנהלות מערכת הכספים.
- 4.6. יש למסד את הבקרה והטיפול בחובות הארנונה של המועצה כלפי כלל תושביה בנוהל כתוב וברור שיבהיר את מדיניות המועצה בעניין, ויקבע סד זמנים לנקיטת המועצה בהליכים משפטיים לגביית חובותיה.
- 4.7. מומלץ להוציא חוזר לעובדי המועצה אשר יבהיר להם את הברור מאליו; דהיינו אחת משתי אפשרויות עד לתאריך מסוים: לחתום על הודעת קיזוז מהמשכורת או לנצל את אפשרויות התשלום שהמועצה מאפשרת לכלל תושביה – אחרת, ולאחר דד-ליין מסוים, יבוצע עיקול מידי על משכורת העובד במועצה.
- 4.8. יש לאמץ נוהל בקרה הדוק אחרי חובות חברי מועצה בגין ארנונה; מצב כזה שאנו כבר בשלהי שנת הכספים 2021 ויש חוב כלפי חבר מועצה הינו לא מקובל, בלשון המעטה. חבר מועצה אמור להוות דוגמא ליתר התושבים בנושא זה ובכל נושא אחר ביחסי הגומלין עם המועצה.

הבסיס החוקי לעבודת הביקורת המועצה

צו המועצות המקומיות (א), התש"א-1950

145א. מינוי מבקר וסמכויותיו

- (א) המועצה, בהחלטת רוב חבריה, תמנה מבקר פנימי במשרה מלאה, למועצה (להלן – המבקר), על פי הוראות צו המועצות המקומיות (שירות עובדים), תשכ"ב-1962.
- (ב) היה מספר התושבים בתחום המועצה 10,000 או יותר, רשאי השר לאשר שהמבקר יכהן במשרה חלקית שלא תפחת מחצי משרה בתנאי שהשלמת משרתו לא תהיה אלא בעבודת ביקורת ברשות מקומית אחרת ובאישור השר.
- (ג) היה מספר התושבים בתחום המועצה פחות מ-10,000 רשאי השר לאשר שהמבקר יכהן במשרה חלקית שלא תפחת מרבע משרה ובתנאים האמורים בסעיף קטן (ב).
- (ד) המבקר לא ימלא במועצה תפקיד נוסף על הביקורת זולת תפקיד הממונה על תלונות הציבור או הממונה על תלונות העובדים, וזאת אם מילוי תפקיד נוסף כאמור לא יהיה בו כדי לפגוע במילוי תפקידו העיקרי.
- (ה) המבקר לא ימלא מחוץ למועצה תפקיד שיש בו או שעלול להיות בו ניגוד ענינים עם תפקידו כמבקר.

145ב. מינוי מבקר

- (א) לא ימונה אדם למבקר מועצה ולא יכהן כמבקר מועצה אלא אם כן נתקיימו בו כל אלה:

- (1) הוא יחיד;
  - (2) הוא תושב ישראל;
  - (3) הוא לא הורשע בעבירה שיש עמה קלון;
  - (4) הוא בעל תואר אקדמי מאת מוסד להשכלה גבוהה בישראל או מוסד להשכלה גבוהה בחוץ לארץ שהכיר בו, לעניין זה, מוסד להשכלה גבוהה בישראל או שהוא עורך דין או רואה חשבון;
  - (5) הוא רכש ניסיון במשך שנתיים בעבודת ביקורת.
- (ב) מי שכיהן כחבר מועצה לא ימונה למבקר אותה מועצה ולא יכהן ככזה, אלא אם כן עברו עשר שנים מתום כהונתו כחבר מועצה.
- (ג) מי שהיה מועמד בבחירות למועצה לא יכהן כמבקר אותה מועצה, למשך כל תקופת כהונתה של המועצה שהיה מועמד לה.
- (ד) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי הממונה על המחוז לאשר מינויו למבקר המועצה של אדם אשר לא נתמלא בו –
- (1) אחד התנאים המנויים בסעיף קטן (א)(4), אם רכש ניסיון במשך עשר שנים בעבודת ביקורת בגוף ציבורי כמשמעו בחוק הביקורת הפנימית, תשנ"ב-1992;
  - (2) התנאי שבסעיף קטן (א)(5), אם עבר השתלמות מקצועית שאישר השר.

145ג. מועצה שלא מינתה מבקר

- (א) ראה הממונה כי המועצה אינה ממנה מבקר, רשאי הוא לדרוש ממנה בהודעה כי תמנה מבקר כאמור בסעיף 139א, תוך הזמן הנקוב בהודעה.
- (ב) לא מילאה המועצה אחר ההודעה תוך הזמן האמור, רשאי הממונה על המחוז למנות מבקר למועצה.

145. תפקידי המבקר

(א) ואלה תפקידי המבקר :

- (1) לבדוק אם פעולות המועצה, לרבות פעולות לפי חוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965, נעשו כדין בידי המוסמך לעשותם תוך שמירה על טוהר המידות ועקרונות היעילות והחסכון ;
  - (2) לבדוק את פעולות עובדי המועצה ;
  - (3) לבדוק אם הוראות הנוהל של המועצה מבטיחות קיום הוראות כל דין, טוהר המידות ועקרונות היעילות והחסכון ;
  - (4) לבקר את הנהלת החשבונות של המועצה ולבדוק אם דרכי החזקת כספי המועצה והחזקת רכושה ושמירתו מניחות את הדעת ;
  - (5) לבדוק אם תוקנו הליקויים בהנהלת עניני המועצה שעליהם הצביע המבקר או מבקר המדינה.
- (ב) הביקורת לפי סעיף קטן (א) תיעשה גם לגבי המועצה הדתית שבתחום המועצה וכן לגבי כל תאגיד, מפעל, מוסד, קרן או גוף אשר המועצה משתתפת בתקציבם השנתי כדי יותר מעשירית לגבי אותה שנת תקציב, או משתתפת במינני הנהלתם (כל אחד מאלה, להלן - גוף מבוקר).
- (ג) בכפוף להוראות סעיף קטן (א), יקבע המבקר את תכנית עבודתו השנתית, את נושאי הביקורת בתקופה פלונית ואת היקף הביקורת לפי
- (1) שיקול דעתו ;
  - (2) דרישת ראש המועצה לבקר ענין פלוני ;
  - (3) ככל האפשר בהתאם להמלצות ועדת הביקורת.
- (ד) המבקר יקבע, לפי שיקול דעתו, את הדרכים לביצוע ביקורתו.
- (ה) המבקר יכין ויגיש לראש המועצה מדי שנה הצעת תקציב שנתית ללשכתו לרבות הצעת תקן עובדים ; המועצה תדון במסגרת דיוניה בהצעת התקציב השנתי, בהצעת התקציב והתקן של לשכת המבקר, כפי שהגיש המבקר.

145. המצאת מידע למבקר

- (א) ראש המועצה וסגניו, חברי המועצה, עובדי המועצה, ראש המועצה הדתית וסגניו, חברי המועצה הדתית, עובדי המועצה הדתית, וחברים ועובדים של כל גוף מבוקר, ימציאו למבקר, על פי דרישתו, כל מסמך שברשותם אשר לדעת המבקר דרוש לצורכי הביקורת ויתנו למבקר כל מידע או הסבר שיבקש.
- (ב) למבקר או לעובד שהוא הסמיך לכך תהיה גישה, לצורך ביצוע תפקידו, לכל מאגר מידע רגיל או ממוחשב, לכל בסיס נתונים ולכל תוכנת עיבוד נתונים אוטומטי של המועצה או של גוף מבוקר.
- (ג) לגבי מידע החסוי על פי דין, יחולו על המבקר ועל העובדים מטעמו המגבלות הקבועות בחוק או לפיו לגבי המורשים לטפל במידע כאמור.
- (ד) עובד של המבקר שאינו עובד המועצה יחולו עליו לענין עבודתו האמורה, כל איסור והגבלה החלים על עובד הציבור שהוא עובד המבקר.
- (ה) לצורך ביצוע תפקידו, יוזמן המבקר ויהיה רשאי להיות נוכח בכל ישיבה של מליאת המועצה או של כל ועדה מוועדותיה או כל ועדה מוועדותיו של גוף מבוקר ; בישיבה שאינה סגורה רשאי להיות נוכח גם עובד מעובדיו של המבקר.

145. דו"ח על ממצאי ביקורת

- (א) המבקר יגיש לראש המועצה אחת לשנה דו"ח על ממצאי הביקורת שערך ; בעת הגשת הדו"ח כאמור ימציא המבקר העתק ממנו לוועדת הביקורת.
- (ב) בנוסף לאמור בסעיף קטן (א) רשאי המבקר להגיש לראש המועצה ולוועדת הביקורת דו"ח על ממצאי ביקורת שערך, בכל עת שייראה לו או כאשר ראש המועצה או ועדת הביקורת דרשו ממנו לעשות כן.
- (ג) בתוך שלושה חודשים מיום קבלת דו"ח המבקר, יגיש ראש המועצה לוועדת הביקורת את הערותיו על הדו"ח וימציא למועצה העתק מהדו"ח בצירוף הערותיו.

- (ד) ועדת הביקורת תדון בדו"ח המבקר ובהערות ראש המועצה עליו ותגיש למועצה לאישור את סיכומיה והצעותיה, בתוך חודשיים מיום שנמסרו לה הערות ראש המועצה כאמור בסעיף קטן (ג); בטרם תשלם הועדה את סיכומיה והצעותיה רשאית היא, אם ראתה צורך בכך, לזמן לדיוניה נושאי משרה של המועצה או של גוף מבוקר כדי לאפשר להם להגיב על הדו"ח.
- (ה) תוך חודשיים מן היום שבו הגישה ועדת הביקורת את סיכומיה והצעותיה, תקיים המועצה דיון מיוחד בהם ותחליט בדבר אישור ההצעות.
- (ו) לא יפרסם אדם דו"ח מן האמורים בסעיף זה או את תוכנו, לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ואולם רשאים המבקר או ראש המועצה באישור הועדה, להתיר פרסום כאמור; לעניין סעיף קטן זה, "דו"ח" - לרבות חלק מדו"ח ולרבות ממצא ביקורת.
- (ז) הוגש דו"ח הביקורת למועצה יעביר ראש המועצה העתק ממנו לשר; אין בהוראות סעיף זה לגרוע מסמכות השר לפי סעיף 203.

145. מינוי עובדים ללשכת המבקר

- (א) ראש המועצה ימנה בהסכמת המבקר עובדים ללשכת המבקר בהתאם לתקנים שקבע השר ובכפוף להוראות סעיף 140.
- (ב) דין עובדי לשכת המבקר כדין שאר עובדי המועצה, ואולם הם יקבלו הוראות מקצועיות מהמבקר בלבד.
- (ג) לא יופסק שירותו של עובד לשכת המבקר שלא בהסכמתו של המבקר אלא בכפוף להוראות סעיף 144א(1).

122. ועדת ביקורת

- (א) המועצה תבחר מבין חבריה ועדת בקורת.
- (ב) ראש המועצה וסגניו לא יהיו חברים בוועדת הביקורת.
- (ג) מספר חברי ועדת הביקורת לא יפחת משלושה ולא יעלה על חמישה, ובלבד שבמועצה שלידה פועלת ועדת הנהלה ולא כל הסיעות במועצה מיוצגות בה, יהיה לפחות חבר אחד של ועדת הביקורת נציג של סיעה שאיננה מיוצגת בוועדת ההנהלה.
- (ד) יושב ראש ועדת הביקורת יהיה מסיעה שונה מזו של ראש המועצה, זולת אם היתה במועצה סיעה אחת בלבד.

122א. תפקידי ועדת הביקורת

(א) אלה תפקידי ועדת הביקורת:

- (1) לדון בכל דו"ח ביקורת של מבקר המדינה ושל נציב תלונות הציבור על המועצה;
  - (2) לדון בכל דו"ח של משרד הפנים על המועצה ובכל דו"ח של מבקר המועצה;
  - (3) לדון בכל דו"ח ביקורת אחר על המועצה שהוגש לפי כל דין;
  - (4) לעקוב אחר תיקון הליקויים שהעלתה הביקורת.
- (ב) ועדת הביקורת תגיש למועצה את סיכומיה והצעותיה.

204. עבירות

- (א) ואלה דינם מאסר חודש ימים או קנס כקבוע בסעיף 61א(1) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 או שני הענשים כאחד:
- (1) המחזיק ספר, מסמך או נייר של המועצה וסירב להרשות למי שזכאי לכך, את העיון בהם או לא נתן העתק או תקציר מהם או רשות להכין העתק או תקציר מהם;
  - (2) מי שמיאן למסור ידיעה או להראות מסמך, או נמנע מעשות זאת במשך שבוע ימים מיום שנדרש לכך לפי צו זה;

- (3) מי שמסר ביודעין ידיעה או הצהרה לא נכונה בכל בקשה, ערר או ערעור, או בכל מסמך או טופס אחר שהגיש או שמילא לפי צו זה;
- (4) מי שעייב או מנע ועדה מועדות המועצה או עובד מעובדיה או שליח משליחיה המורשים לכך להיכנס לבנין או לקרקע להשיג שם ידיעות הדרושות להם לצורך תפקידיהם או לערוך שם חקירות, בדיקות ומדידות לפי צו זה;
- (5) מי שמסר ידיעה שהגיעה לידי בתוקף תפקידו בענין מכרז העומד להתפרסם או בענין מהלך הדיונים בוועדת המכרזים וההצעות של המועצה והחלטתה לאדם שלא הוסמך כדין לקבל אותה ידיעה.

13. תחולת הוראות – ביקורת פנימית

- (א) הוראות סעיפים 167(ב) עד (ד), 167א, 170א(א) עד (ד), 170ב, 170ג, 170ג1 ו-334א לפקודת העיריות, יחולו לענין מבקר מועצה מקומית (בסעיף זה – מבקר), בשינויים המחויבים, ואולם השר רשאי לקבוע בצו הכינון כי מבקר יכהן במשרה חלקית בהתחשב במספר התושבים והיישובים במועצה המקומית, ובהיקף תקציבה של אותה מועצה מקומית; השלמת משרה תהיה בכפוף להוראות סעיף קטן (ב).
- (ב) השלמת משרה של מבקר יכול שתהיה באחד מאלה:
- (1) במועצה המקומית שבה הוא מכהן כמבקר – בתפקיד הממונה על תלונות הציבור או הממונה על תלונות העובדים, אם המועצה, לפי המלצת הוועדה לעניני ביקורת, אישרה זאת, לאחר שמצאה כי אין בתפקיד נוסף זה כדי לפגוע במילוי תפקידו כמבקר;
- (2) בעיסוק או בעבודה נוספים מחוץ למועצה המקומית – אם אישרו זאת המועצה והשר, לאחר שמצאו כי התקיימו כל אלה:
- (א) אין בעיסוק או בעבודה כדי לפגוע במילוי תפקידו או במעמדו כמבקר;
- (ב) אין ולא עלול להיווצר ניגוד ענינים בין העיסוק או העבודה לבין תפקידו כמבקר;
- (ג) אין בעיסוק או בעבודה משום התחרות בלתי הוגנת עם מי שאינו עובד המועצה המקומית;
- (ד) המבקר הצהיר על התמורה שיקבל בעבור העיסוק או העבודה.
- (ג) השר, באישור הוועדה לעניני ביקורת המדינה של הכנסת, רשאי לקבוע בצו הכינון הוראות בדבר –
- (1) דרכי מינוי, בדיקת כשירותו והתאמתו של מועמד לשמש מבקר;
- (2) התנאים והדרכים לפיטוריו או להשעייתו של מבקר;
- (3) דרכי מינוים, בדיקת כשירותם, מעמדם ותנאים להפסקת שירותם של עובדים בלשכת המבקר;
- (4) דרכי הכנתו ואישורו של תקציב לשכת המבקר.